

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103. TELEPHONE: 431-6344

LIV.

Birželis — June 6, 1969

Nr. 45

ILIustruotas tautinės minties lietuvių laikraštis

NIXONAS IR THIEU

PRIEŠ JAV IR PIETŲ VIETNAMO PREZIDENTŲ SUSITIKIMĄ

Ši sekmadienį -- birželio 8 d. -- Midway saloje įvyks JAV prezidento Nixono ir Pietų Vietnamo prezidento Thieu susitikimas gali būti vienu liūdniausių istorijoje. Tik atsiminkime, JAV nuo 1968 m. kovo 31 d., iki tol Vietnamas kariavusios tik sėdėdamos ant vienos rankos, pradėjo eiti nuolaidų keliu. Tą dieną prezidentas Johnsonas apribojo šiaurinio Vietnamo bombardavimą už tai po kelių dienų gaudamas šiaurinio Vietnamo sutikimą deryboms ne apie paliaubas, bet tik apie "besąlyginį sustabdymą" viso bombardavimo ir kitų "karo veiksmų" prieš šiaurinį Vietnamą.

Kad pradėjus bet kokią pašnekesį, tą pačių metų spalio 31 d. prezidentas sustabdė bent kokią bombardavimą už tai gaudamas privačių patikinių, kad komunistai nepulsia per demilitarizotą zoną ir neapšaudysią savo raketomis miestų. Vėliau Washingtonas privertė Saigono vyriausybę sutikti derėtis ne tik

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

su Hanojaus vyriausybe, bet ir su Pietų Vietnamo partizanais, tuo būdu parbrėžiant jų tariamą nepriklausomybę nuo Hanojaus. Deryboms nesiekiant, P. Vietnamo prezidentas Thieu, Washingtonui spaudžiant, š.m. kovo 25 d. pasiūlė dar atskiras derybas Vietkon-

Per tą laiką komunistai iš savo pusės nepadarė jokių nuolaidų, jie nesulpnino savo karinio spaudimo. Ir dėl to negalima stebėtis. Kam jiems atleisti savo spaudimą, jei jiems atrodo, kad jie laimi? Iš tikro Amerikoje netrūko pasigirsti balsų, siūlančių sudaryti Saigone "koalicinę vyriausybę" dar prieš bet kokius rinkimus, ku-

Patrulinuojant po džungles dažnai užtikami priešo apkasai ir tiltai per juos. Šioje balandžio 15 d. nuotraukoje mes matome patrulį vos 17 mylių nuo Da Nango. Per tą operaciją priešas neteko 411 karių. (Official USMC Photo by Cpl. J.D. Gallo)

gui. Gegužės 14 d. prezidentas Nixonas paskelbia savo 8 punktų planą, kuris praktiškai pažada komunistams atiduoti visą Vietnamą, jei tie laimėtų laisvus rinkimus.

rie turėtų nulemti krašto likimą...

Na, mes žinome visas koalicionines vyriausybes ir jų praktiką. Komunistai pareikalautų sau raktinių pozicijų -- vidaus ir krašto apsaugos minis-

Atidarant ALT S-gos sukaktuvinį seimą, kun. V. Martinkus, Balfo pirmininkas, perskaitė invokaciją. Nuotraukoje iš kairės: K. Pocius, ALT pirm. E. Bartkus, E. Čekienė, gen. konsulas A. Šimutis, kun. V. Martinkus, seimo rengimo komiteto pirmininkas dr. A. Budreckis, ALT S-gos pirmininkas T. Blinstrubas, VLIK pirm. J.K. Valiūnas ir M. Valiukėnas.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS PER 20 METŲ NUEITAS KELIAS

EMILIJOS ČEKIENĖS ŽODIS SUKAKTUVINIAME ALT S-gos SEIME

(Pradžia praeitame nr.)

Kaip minėjau, Olis buvo pirmasis ALTS-gos pirmininkas, bet iš aktyvios veiklos niekuomet nepasitraukęs nei kitiems vadovaujant iki pat savo mirties, kada 1958 m. New Yorke vėl vyko gegužės 31 d. didis Amerikos Lietuvių Tautinis Kongresas, kuriame Olis jau nedalyvavo ir už poros dienų paliko mus,

terijų portfelių -- ir prarastų "rinkimus" kaip jiems reikėtų.

Daugelis Amerikos politikų ir komentatorių reikalaujančių koalicionės tokia galimybe turbūt patys numato, tačiau jos nebijo. Girdi, mes turime namuose atlikti svarbesnių dalykų negu išgelbėti keletos Pietų Vietnamo generolų galvų. Be to, komunistų laimėjimas dar nereiškia jų fizinę mirtį, jie ko gerą galės emigruoti į JAV ir čia būti šlavėjais.

(Nukelta į 2 psl.)

savo idėjas ir darbus tęsti kitiems.

Antruoju pirmininku buvo išrinktas dr. Motiejus Colney - Aukštikalnis taip pat žymiai pasiūlyęs ir darbais nusipelnęs lietuvių tautai asmenybė, kuris visą gyvenimą statė sau pavyzdžiu šiuos filosofo Alberto Pike žodžius ir jais vadavos: kas mūsų daroma tik sau patiems, tas miršta su mumis, ką mes darome kitiems ir pasauliui, tas išlieka ir nemirtinga.

Colney panašiai, kaip Tumas-Vaižgantas tikėjo, kad visas žmogaus asmenybės grožis ir kilnumas išsiskleidžia tik bendruomenėje, kuriai juo daugiau gali duoti, juo laimingesnis esi, nes save įamžini ir, anot Kudirkos, neini į kapą be likusio ženklo, kad žmogumi buvęs.

Abu ALTS-gos a.a. pirminieji pirmininkai buvo reti asmenys: socialūs, visuomeniški, turį parčius geriausius visuomeninei veiklai reikalingus savumus: idealizmą, toleranciją, kuklumą, pareigingumą ir besąlyginį pasiaukojimą siekiamajam tikslui. Kur jų būta, veikta, visur likopė sakai, kurie niekuomet neišdils.

Mūsų pareiga lenkti galvas pagerbiant jų atminimą ir veikti taip, kad bendras darbas sutelktų gretas ir visų narių aktyvus įsitraukimas į organizacijos veikimą savo sumanymais, iniciatyva, savo pavyzdžiu ir darbu įneštų mūsų organizacijai naujos dvasios, naujų metodų, pritaikytų laiko reikavimams.

Trečiuoju Sąjungos pirmininku buvo Antanas Lapinskas, jau anksčiau bendradarbiavęs visuose Olio darbuose ir jo kadencijai pasibaigus, ketvirtuoju pirmininku buvo išrinktas dr. Steponas Biežis, kuriam vadovaujant ir įvyko pasku-

tinis 1956 metų sąskrydis Washingtono.

Jis, nors amžiumi vyresnis, bet sugebėjo visuomeninį darbą dirbti tiek su pačiais jauniausiais, tiek su vyriausiais. Pasirinkęs JAV lietuvių tautinį vidurio kelią sutartinai tuo keliu ėjo kartu su a.a. Antanu Oliu, bet lygia-grečiai jis aktyviai reikėsi ir materialiai rėmė jaunimą -- skautus ir neolituanus, už ką jis yra išrinktas Korp! Neo-Lithuania garbės filisteriu. Ir vėliau, S-gos vadovavimą perdavęs į naujai atvykusių, į jaunosios kartos rankas -- inž. Eugenijui Bartkui, dr. S. Biežis liko toks pat aktyvus ir veiklus S-gos narys iki šiol.

E. Bartkaus vadovavimo laikotarpis pasižymėjo tuo, kad jis vyresniųjų veiklų patyrimo ir savo jaunatviškos energijos dėka stiprino S-gos veiklą lankydamos skyrius ir steigdamas naujus. Tuo tikslu išskraidęs pirmą kadenciją 87 tūkstančius mylių, o antrojo apie 50 tūkstančių, dėl ko buvo gavęs net skraidančio S-gos pirminko vardą.

Jo kelionės nebuvo be vaisių. Įsteigė naujų skyrių, sustiprino senuosius ir mūsų tautinės minties laikraščio Dirvos materialinio pagrindo stiprinimui sutelkė 21.000 dol. kapitalą. Dirva pradėta leisti 3 kart į savaitę. Jam vadovaujant įsisteigė ALTS-gos Rytų Apygarda New Yorke apjungianti 6 skyrius tikslu išlaikymo vieningos nuomonės bendruose lietuvių organizacijų reikaluose, skyrių rėmimo viens kito darbu ir talkinimo Centro vadovybei. Tai Apygardai įsisteigus tautinė veikla rytuose gerokai sustiprėjo.

Bartkaus vadovybei teko ir kitas neeilinis uždavinys -- paminėti S-gos veiklos dešimtmetį.

(Nukelta į 4 psl.)

Kas nauja Pasaulyje

● PRANCŪZIJOJE prezidentiniuose rinkimuose nė vienas kandidatui nesurinkus reikalingos daugumos, birželio 15 įvyks antriniai rinkimai, kuriuose varžysis du daugiausiai balsų gavę kandidatai Pompidu ir Poher. Komunistai, nepatenkinti, kad jų kandidatas Duclos liko trečioje vietoje, kviečia rinkimus boikotuoti.

● VENEZUELOJ, kur turėjo lankytis prezidento Nixono specialus pasiuntinys gub. Rockefelleris, vyko smarkios priešamerikoniškos demonstracijos. Demonstrantai simboliškai sudegino Amerikos dolerį ir užpuolė amerikiečių krautuvę su naikino iš Amerikos importuotas prekes. Prezidentas Rafael Caldera patarė Rockefelleriui kelionę į Venezuelą atidėti palankesniais laikais, Rockefelleris, kurio kelionė po Pietų Amerikos valstybes nors ir trukdoma studentų demonstracijų prieš JAV, turėjo nusileisti ir buvo priverstas aplenkti Venezuelą, kur jis turi daug įmonių ir mišlinišką ūkį.

● LENKIJOJE praėjusį sekmadienį vyko rinkimai į seimą. Jokių didelių pasikeitimų neįvyko.

● KANADAI nutarus atitraukti savo kariuomenę iš NATO, gynybos sekretorius Laird sakė, kad toks nutarimas galės būti "sniego kamuoliu" ir kanadiečius paseks kitos valstybės, tad siūlęs Kanadai persvarstyti savo sprendimą.

● KORSIKOS pakrantėje jūros dugne rasta 50 užplombuotų dėžių. Spėjama, kad tai galės būti Rommelio armijos nuskandintas turtas. Artimoj ateity ruošiamasi dėžes iškelti į paviršių.

● EGIPTRAS pasmerkė Palestinos arabų teroristų žygį, kai tie susprogdino naftos tiekimo vamzdžius "Tapline", tuo padarydami nuostolių amerikiečių bendrovei ar Izraeliui, bet patiems arabams, kurie parduoda naftą.

Kodėl amerikiečiai negali išnaikinti komunistinių partizanų ir šiaurinio Vietnamo karių gerai įrodo šios marinių korpuso nuotraukos specialiai Dirvai. Vos 20 mylių nuo Da Nango reikią didelių pastangų, kad džunglėse įrengus artilerijos paramos bazę ir helikopterų nusileidimo aikštę, kuri greitai vėl pavirsta neįžengiamu mišku. (Photo by Official USMC -- Cpl. G.W. Wright)

"Ar čia skauda?" -- klausia marinių sanitaras vietnamietės, kurios labai dažnai pasinaudoja jų medicinos menu. Kiekviena proga amerikiečių kariai stengiasi įsigyti gyventojų simpatijų vadinamame "kitame kare" (other war). U.S. marine corps photo

NIXONAS IR THIEU...

(Atkelta iš 1 psl.)

Tai visą turint galvoje galima suprasti, kad ir Thieu ir Nixonui pasimatymas gali būti labai liūdnas. Prezidentas Nixonas bijodamas, kad "Johnsonso karas" kogerovirstų "Nixonokaru", gali Thieu spausti sutikti su koalicine vyriausybe prieš rinkimus, nors oficialiai tai buvo paneigta.

Thieu iš savo pusės, norėdamas atkreipti amerikiečių dėmesį prie ko priveda koalicijos, apilankė Formozą, kur prezidentauja Čiangkaiškas. Amerikiečių spaudimas 'bendrauti' su komunistais tik pagreitino

jų išviešpatavimą Kini-joje. Thieu apsilankė ir Korėjoje, kur amerikiečių atsisakymas siekti karinės pergalės juos ir dabar verčia laikyti 50.000 vyrų kariuomenę ir su šypsena pakelti tokias provokacijas, kaip laivo Pueblpagrobimas ir žvalgybinio lėktuvo toli nuo Korėjos krantų nuėmimas.

Bet tai nepaveikė Vietnamo karo priešininkų, jie toliau reikalauja Thieu skalpo, aiškindami, kad amerikiečiai negali lieti savo kraujo už karių kličą, kuri į kalėjimus sodina savo politinius priešus, neduoda savo kraštui spaudos lais-

vės ir kitokios prabangos, suprantamos nusi-stovėjusioje demokratinėje valstybėje, bet neimanomos karo lauke. O visas Vietnamas juk ir yra karo laukas.

Ieškodamas pritarimo krašto viduje, prezidentas Nixonas gali sutarti su Thieu dėl tam tikrų JAV dalinių atitraukimo, tačiau tas atitraukimas tik pasunkins JAV poziciją derybose ir paskatins komunistus daryti daugiau šunybių. Thieu, sakoma, sutiktų su tokio planu, jei JAV atnaujintų S. Vietnamo bombardavimą, tačiau Nixonas su tuo vargiai sutiks.

VOKIETIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

8591 LS KUOPOS DVIDESIMTMETIS

Vokietijos Lietuvių bendruomenės valdybos pirminko inž. Jono K. Valiūno vadovaujamoji LS inžinerijos kuopa prie JAV-bių armijos gegužės 1 minėjo savo gyvavimo dvidešimtmetį. Suformuota buvo ji Darmstadte 1949 gegužės 1, o nuo 1951 vasaros yra Schwetzingeno kareivinėse.

Per pirmuosius 6 metus septynis kartus keitėsi vadai: Henrikas Morkūnas, Vytautas Miliūnas, Juozas Venckus, Povilas Skučas, Algirdas Ješmantas, Marijonas Neimanas ir Viktoras Sutkus. Nuo 1955 birželio 1 kuopai vadovauja inž. J. K. Valiūnas.

Per 20 metų kuopoje yra tarnavę 1,100 vyrų. Dar ir šiandien yra 3, tarnaujantys joje nuo pat įsteigimo: Kazys Bendoraitis, Kazys Karpavičius ir Kramorenko. Šiuo metu kuopoje yra 124 vyrai, jų 70 nuošimčių lietuviai. Šalia vado yra dar 4 karininkai: Kazys Bendoraitis, Vladas Lukošius, Juozas Račkauskas ir Jonas Stuknys.

Lietuviškajame Vokietijos gyvenime 8591 LS kuopa vaidina ir tebevaidina

reikšmingą vaidmenį, ypač remdama Vasario 16 gimnaziją ir kitokią veiklą.

Kuopa turi savo knygną, kuriame yra tokie veikalai, kaip Lietuvių Enciklopedija ir Mūsų Lietuva. Skaityklai prenumeruojami Aidai, Darbininkas, Dirva, Europos Lietuvis. Kuopos salėje yra stilingas pačios kuopos dirbtuvėje padarytas altorius ir taip ten kas antrą sekmadienį įrengiama koplyčia katalikų pamaldoms. Darmstadte bebūnant, buvo sava koplyčia ir savas kapelionas, kuopos narys tėv. Alfonsas Bernatonis. Vėliau į Schwetzingeną eilę metų laikyti pamaldų atvažinėdavo kunigai iš Dieburge, o dabar tai atlieka kun. Bronius Liubinas iš Kaiserslauterno. Yra sudarytas parapijos komitetas, į kurį įeina Bronius Skaparas, William Valaitis ir Antanas Žolynas.

Neužmirštami ir mirusieji. Schwetzingene palaidotųjų kapus kuopa rūpestingai globoja, ant jų pastatyti paminklai, Vėlinių proga susirenkama pasimelsti.

Kuopoj veikia gana stipri futbolo komanda, yra šachmatininkų, o vadas Valiūnas yra pagarsėjęs pistoleto šaulys, laimėjęs eilę kartų pirmas vietas net visame Baden-Württembergo krašte.

Dvidešimtmetis buvo iškilingai atšvęstas gegužės 2. Į gražią "Franken-neck" svetainę susirinko dauguma kuopos narių su šeimomis ir nemažas būrys svečių. Jų tarpe buvo du amerikiečių armijos pulkininkai, eilę kitų laipsnių karininkų, LS štabo karininkai latvių, lenkų ir vokiečių tautybių, o taip pat eilę kitų kuopai kokiu nors būdu artimų asmenų. Vadas Valiūnas pasakė trumpą kalbą, atžymėjo ilgamečius kuopos tarnautojus ir pareiškė viltį, kad kuopa dar ilgai gyvuos ir atliks daug naudingų darbų. Tą viltį tenka paversti linkėjimu, nes daliai vyresnio amžiaus viengungių kuopa yra tapusi sunkiai bepakeičiamais namais.

• **Europos lietuvių Studijų savaitė** įvyks liepos 15-20 Bad Godesberge, Annabergo pilyje (prie Bonnos). Savaitės moderatorius — Vasario 16 gimnaz. direkt. V. Natkevičius. Paskaitas skaitys: V. Banaitis, V. Bartusevičius, dr. K. J. Čeginskas, prof. A. Greimas, dr. J. Grinius, prof. Z. Ivinskis, kun. prof. J. Juraitis, V. Natkevičius, dr. J. Norkaitis, kun. J. Urdze. Savaitės rengimo komisija: kun. V. Damijonaitis, B. Girdvainytė, Alina Grinienė ir M. Landas.

• **Bendruomenės ir švietimo darbuotojų suvažiavimas-seminaras** įvyks birželio 13-15 Romuvoje. Ta proga Vasario 16 gimnazija duos Joninių programą.

• **Vaikų vasaros stovykla** rengiama liepos 20 — rugpjūčio 10 Romuvoje. Primiama visi lietuvių vaikai nuo 10 iki 14 metų amžiaus.

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVIČIUS

KELIAI IKI LIETUVIŠKOS PASTOGĖS

Pasakodamas Dirvos skaitytojams apie tremtinių iškūrimą Australijoje, buvau nurodęs kad jie savų tautiečių čia beveik nerado ir turėjo viską pradėti iš naujo: kurtis asmeniškai ir cementuoti visuomeniškai. Reikėjo susirasti pastogę sau ir pastogę, kur galėtų tilpti lietuviškos tremtinių organizacijos. Pirmąją prieglaudą organizaciniam susitelkimui davė australai katalikai, leisdami pasinaudoti vietos parapijų patalpomis, jiems palankiomis sąlygomis ir laiku.

Kiekvienam buvo aišku, kad be savos lietuviškos pastogės nebus galima ne tik progresuoti, bet ir vegetuoti. Dėl to beveik visose vietose, kur tik susitelkė didesnis tremtinių skaičius, tuojau pat buvo pradėta galvoti apie lietuviškus namus, kuriuose tilptų lietuviška mokykla, galėtų susitelkti chorai, tautinių šokių grupės, scenos mėgėjai pasirinktai veiklos sričiai puoselėti, kur pagaliau, galėtų susitelkti visi lietuviai bendroms iškilmėms ar bendriems pasitarimams. Apie savus kampelius svajojo lietuviai sportininkai, skautai ir kitų jaunimo organizacijų besiformuoją branduoliai.

Taip pat buvo visiems aišku, kad lietuvišką pastogę tegali įsigyti tik visi lietuviai glaudžiai sutelktom pajėgom. Tačiau visuotinui susidarė ir tam tikrų sunkumų. Tautiškai atskiros vietos Australijos lietuvių apjungė bendruomeninė institucija — apylinkė su vietos lietuvių rinkta apylinkės valdyba, kontrolės komisija, garbės teismu ir t.t. Šis organizacinis apjungimas, deja, neturėjo ir neturi juridinio svorio. Pagal Australijos įstatymus, apylinkės valdyba, lygiai kaip ir vėliau sudaryta Krašto Valdyba, neturi juridinio asmens teisių ir negali disponuoti nejudomu turto. Norint gauti juridinio asmens teises, reikia veikti teisėmis registruotos organizacijos, deponavusios savo organizacinį statutą (Constitution), kuriame būtų nurodyta, kas ir kokia forma sudaro tos organizacijos narius.

Australijos lietuviai taria, kad bendruomeninė struktūra nesuderinama su šiais reikalavimais, nes lietuvių bendruomenei priklauso visi lietuviai be jokių formalių įstočių ir negali būti iš jos šalinami. Formalių pareiksimų reikalavimas čia laikomas kenksmingu bendruomeniniam judėjimui ir dėl to nepatvirtinamas.

Ši padėtis privertė Australijos lietuvių ieškoti kitų formų tam pačiam tikslui pasiekti. Prisitaikant prie įstatymo reikalavimų, bendruomenių ribose ir jų pritartimu, vienur buvo sudaryti specialūs klubai, kitur registruotų narių lietuvių sąjungos ir t.t. Pagal daugelio klubų įstatus, jų nariai yra įsigytų namų savininkai ir gali turėti iš to asmeninės naudos. Kitur, kaip, pav., Adelaidės Lietuvių Sąjungoje, nariai sąjungos vardu įgyto turto negali likviduoti kitaip, kaip tik perduodami jį visoj pilnumo kitai analogišką tikslus turinčiai lietuviškai organizacijai; čia vadovaujantieji asmenys už savo darbą negali gauti atlyginimo.

Šiuo keliu einant, beveik visose didesnėse kolonijose jau išaugo Lietuvių Namai, kurie tarnauja bendram lietuviškam darbui. Už kaikiuriuos namus jau ir skolos baigiamos mokėti, nors kiti į jas tik dabar giliau lenda, o treči tebesiginčija dėl būsimos namo vietos.

• 50 MYKOLAIČIO-PUTINO laiškų, kuriuos jis dešimties metų laikotarpyje (1957-1967) parašė savo seseriai Magdalenai Slavėnienėi į Australiją, dabar bus išleisti atskira knyga. Laiškus leidžia Canberros apylinkės valdyba ir knyga turėtų pasirodyti dar šiais metais. Australijoje teigiama, kad tie laiškai davė daug rimtos medžiagos A. Slavėnui "Mūsų Pastogėje" griauti Broniaus Ralios samprotavimus apie Mykolaitį-Putiną. Vėlonis poetas čia yra labai aukštai vertinamas ir dar dabar vis rengiami jo minėjimai įvairiausiose lietuvių kolonijose.

• MODERNIŠKAS KNYGNEŠYS, plačiai tremtyje žinomas kultūrininkas Antanas Krausas šiuo metu važinėja po įvairias Australijos lietuvių kolonijas su lietuviškų knygų ir plokštelių parodomis. Kaikur jo atsilankymo proga surengiami literatūros vakarai ar nusipelnusių kultūrininkų pagerbimai. Krausas tokiais atvejais skaito vieną ar kitą paskaitą. Jis ypač populiarius, dr. Vydo antmintį. Savo vizitus Krausas kreipia į tas kolonijas, kuriose dar nėra pastovaus lietuviškos knygos platintojo. Ir paprastai, po šio vizito jis atsiranda.

Krausas knygų platinimą ypač plačiai išplėtė Melbourne, Adelaidėje jau kelinti metai visas savo jėgas ir energiją lietuviškai knygai yra paskyrusi Elena Reisonienė, kuri per 20 metų labai daug nu-dėjo įvairiose visuomeninio darbo srityse. Jos vadovaujama J.J. Bačinto vardo biblioteka Lietuvių Namuose smarkiai išsiplėtė ir naujų knygų apyvarta nuolat didėja.

• DR. ALEKSANDRAS MAURAGIS, plačiai visoj Australijoje žinomas visuomenininkas, šiomis dienomis sulaukė 60 metų amžiaus. Didelę savo visuomeninio darbo dalį Mauragis skiria lietuvių jaunimui — skautams ir ateitininkams. Jis beveik be pertraukos vadovauja Australijos Lietuvių Katalikų Kultūros Tarybai ir Tautos Fondo Atstovybei. Visuomeninius ir kultūrinius klausimus Mauragis diskutuoja vietos spaudoje ir produktyviai kelia savo paskaitose.

• SKAUTŲ VADOVAI šiomis dienomis pradėjo akciją plačiau supažindinti tėvus su skautybe, jos uždaviniais bei tikslais. Norima kad platesni visuomenės sluoksniai padėtų skautų vadovams išlaikyti lietuvišką skautybę išeivijoje. Nėra abejonės, kad skautavimo populiarėjimas turėtų vispusiškos naudos.

• LIETUVIAI SPORTININKAI jau pradėjo ruoštis jubiliejinei (XX) Australijos lietuvių sporto šventei, kuri įvyks šių metų pabaigoje Geelonge, apie 40 mylių nuo Melbourne, Geelonge yra nedidelė, bet nuostabią veiklą ir vieningą lietuvių koloniją, kuri bene pirmoji čia pasistatė Lietuvių Namus. Dabar geelongiečiai jau planuoja juos didinti, nes to reikalauja besiplečianti lietuviška veikla.

• NEDIDELĖ lietuvių kolonija, gyvenanti Sale meiste (Victorijoje) labai pasigenda Adelės Žemaitienės, kuri nuolatiniams apsigyvenimui yra persikėlus į New Yorką pas savo dukterį.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Licensed by VNESHPOSYLTORG

Gerei pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant

DOVANAS-SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, UKRAINĄ IR T. T. GAVĖJAS NIEKO NEMOKA.

TŪKSTANČIAI KLIJENTŲ PATENKINTI.

VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI.

GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.

Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštų kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

affiliated with PODAROGIFTS, INC.

priima užsakymus Sovietų gamybos visokioms prekėms, jų tarpe — šaldytuvai, motociklai, televizijų aparatai, radijo, transistoriai, magnetofonai (tape records) ir giftcertificates galima užsakyti giminėms gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje per mūsų firmą.

Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausiojo įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

45 WEST 45th STREET, NEW YORK, N. Y. 10036

Tel. (212) 245-7905

SKYRIAI:

New York, N. Y. 10003, 39 Second Avenue	Tel.: 254-5456
Brooklyn, N. Y. 11207, 2947 Fullton St.	647-6576
Brooklyn, N. Y. 11211, 370 Union Avenue	384-4952
Boston, Mass. 02118, 271 Shawmut Avenue	542-1767
Boston, Mass. 02127, 331 West Broadway	268-0068
Buffalo, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	856-2674
Chicago, Ill. 60622, 2222 West Chicago Avenue	278-6966
Chicago, Ill. 60608, 3333 S. Halsted Street	925-2737
Cleveland, Ohio 44134, 5879 State Road	884-1738
Irvington, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	372-4685
Irvington, N. J. 07111, 1082 Springfield Ave.	374-6446
Grand Rapids, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N.W.	458-2256
Hamtramck, Mich. 48212, 11333 Jos. Campau Ave.	365-5255
Hartford, Conn. 06114, 200 Franklin Avenue	246-9738
Lakewood, N. J. 08701, 288 Main Street	363-8569
Los Angeles, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	261-2994
New Haven, Conn. 06519, 509 Congress Avenue	562-1446
Newark, N. J. 07106, 698 Sanford Ave.	373-8783
Passaic, N. J. 07055, 176 Market Street	472-6387
Paterson, N. J. 07505, 99 Main Street	274-6400
Philadelphia, Pa. 19122, 1214 N. 5th Street	763-4818
Pittsburgh, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	481-2750
San Francisco, Calif. 94115, 2076 Sutter Street	346-1571
Waterbury, Conn. 06708, 905 Bank Street	756-6766
Worcester, Mass. 01610, 169 Millbury Street	798-2868
Youngstown, Ohio 44503, 309 W. Federal Street	743-0440

LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

Redaktorius Vytautas Gedgaudas.

Reikalų vedėjas Kazys S. Karpius.

Straipsniai, išskyrus vedamuosius, reiškia jų autorių
nuomonę.Liūdna lietuvybės
ateitis Vokietijoje

Šie metai paskelbti lietuvių švietimo ir šeimos metais. Norima, kad lietuviškasis švietimas ir lietuviškoji šeima šiais metais taptų pagrindiniu tremtinių ir emigrantų rūpesčiu. Ar taip ir bus? Pesimistai į šias pastangas seniai yra numoję ranka. Paskelbti galima, bet vykdyti -- per sunku. Juk tai reiškia: pradėti mokytį vaikus lietuviškai, leisti juos į vargo mokyklas, į lietuviškąją gimnaziją, rūpintis, kad jaunimas lietuvių, kurtų lietuviškas šeimas. Ar tai įmanoma?

Kiek lietuvių tėvų Vokietijoje išmoko savo vaikus lietuviškai? -- klausia PLB Vokietijos krašto valdybos biuletenis.

Statistikos neturima, betgi ir be jos aišku -- gal tik koks pora dešimčių. Bendruomenės narių Vokietijoje yra netoli 900, viso lietuviškos kilmės tautiečių priskaitoma net iki 8.000. Kad šeima yra tapusi savo vaikų atžvilgiu lavonine -- akivaizdu. Ypač mišri šeima. Kiek tėvų leidžia savo vaikus į vargo mokyklas? Kur leisi, jei tų vargo mokyklų beveik nėra? Vos 4 ar 5 beveik ir tos pačios nereguliarai. Joms trūksta mokinių, trūksta mokytojų. Senųjų mokytojų, kurie paliego ir suseno, jaunimas nepakeičia. Rodos, tik viena mokykla gali pasigirti jauna mokytoja. Bendruomenės veikėjai dėl to tarp savęs svaidsi piktais žodžiais, grūmojasi kumščiais: girdi, centras per mažą rūpinasi bendruomenės apylinkėmis, per menki ryšiai su jomis. Dėl to taip nusigvenom.

Galimas dalykas, kad priekaištas turi pagrindą. Svarbesnės lietuviškos nuosmūko priežastys bene bus kur kitur. Vis labiau įsitikinama, jog tauta -- tai tik kraštas, kuriame gyvenama. Kad ji yra kultūra, papročiai, kalba, biologinis tipas ir kad visa tai gali tarpti ir svetur, nustojaus savojo krašto, gimtinės, jau nepajėgiama išvėgti. Galvojama ir sakoma: nustoję gimtojo krašto, nustojom tautos. Be krašto išsilakyti svetur neįmanoma! Šitas įsitikinimas mūsų sąmonę vis labiau užvaldo ir paraližuoja norą prieštintis svetimybėms. Kiekvienas įsitikinimas, kaip pats žodis nurodo, yra

susijęs su tikėjimu, kuris juk susisiečia su mūsų asmens gelme, dėl to jį palaužti, juo labiau pašalinti, yra labai sunku. Protingi argumentai, net gyvenimo faktai, nevisada pajėgia mūsų įsitikinimus sukrėsti. Veltui istoriniai pavyzdžiai, kad tauta ar jos dalis išsikrausto iš savo gimtojo krašto ir jį suranda kitur (senieji izraelitai, Pavolgio vokiečiai, visų laikų ir visų kraštų mažumos). Mums atrodo, kad mažuma mes negalim išlikti, nes taip įsitikinom. Iš seno gerbdami kitas tautas, ypač vadinamas kultūringas, praradom pagarbą savajai ir tuo pagrindom savo įsitikinimą -- galima būti lietuviams tik Lietuvoje.

Vokiečiai, kurie iki šiol neprileido minties, kad jų krašte galėtų egzistuoti mažumos, pradeda su šia mintimi susitaikyti. Tik jie atidžiai stebi, ar lietuviai patys nori mažuma būti: ar moko savo vaikus lietuviškai, ar steigia lietuviškas mokyklas, ar leidžia savo vaikus gimnazijon, kiek jaunų kuria lietuviškas šeimas. Tau-

tinei gyvybei palaikyti vokiečiai kasmet suliečia lietuviškan organizman stambias pinigines injekcijas. Šitai tęsiasi jau kelinti metai. Bendroji Vokietijos politinė raida vargu ar yra tokia, kuri mums šią paramą garantuotų neribotam laikui, mums su savąja lietuvių tik vegetuojant. Nuo lietuvių pačių priklausys, ar parodys energijos palaikyti lietuvių, visų pirma lietuviškoms vargo mokykloms ir gimnazijai, ir tuo akivaizdžiai vokiečius įtikins paramos reikalingumu.

Atrodo, jog šie ir ateinantys metai bus šia prasme lemiantys. Jei neįstengs pakankamai stipria lietuviška veikla vokiečiams prisistatyti, bus jų nurašyti. Pirmiausia išseks piniginės injekcijos, paskui ateis spaudimas lietuviškoms institucijoms -- ir trumpu laiku lietuvių virs lavonu. Tai ne kokia pesimistinė vizija ar fantazija, tai taps tikriausia realybe, jei lietuviško gyvastingumo terodys tiek, kiek iki šiol rodė: 4-5 vargo mokykloms, vargais negalais surenkamu šimtu mokiniu Vasario 16 gimnazijai, vis retėjančiais lietuviškais renginiais, miršančia lietuviška šeima.

Lietuvių švietimo ir šeimos metais vėta Vokietijos lietuviams rimtai pagalvoti ir susirūpinti, kokia bus lietuvių ateitis. Ji tikrai bus liūdna, jei iš dabartinio nuosmūko nepakils, jei iš buvusių benamių DP nesusiformuos tvirta lietuviška mažuma, kuri savuosius namus laikinai surado svetingoje Vokietijoje. (i)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄDIRVOS NOVELĖS
KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1969 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus -- neatplėsti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 300 dolerių premija bus įteikta 1969 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gražinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nusprendžia, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas -- SIMAS KAŠELIONIS.

CHICAGOS LIETUVIAI PRISIMINS BAIŠŲJĮ BIRŽELĮ

Mes dar esame gyvyjeji liudininkai baisiųjų birželio įvykių. Mes dar tebegirdime išvežamųjų lėtai mirčiai aimanas ir šauksmą, mūsų akyse dar tebestovi baisūs vaiz-

JURGIS JANUŠAITIS

LB Chicago's apygardos valdyba, vadovaujama A. Juškevičiaus su visomis apylinkėmis atlieka visus techniškus

Gimimo šv. P.M. lietuvių parapijos choro valdybos pirmininkas Vacys Momkus ir LB Chicago's apygardos pirmininkas Andrius Juškevičius planuoja, kad religinis koncertas, skirtas mūsų tautos kankiniams atminti, praeitų didingai.

Z. Degučio nuotrauka

dai miesteliuose ir miestuose ir visuose keliuose bei sodybose.

Mes išskubėjome, palikę mirtį, palikę gimtųjų namus ir degančias sodybas. Mes žadėjome jums, broliai ir sesės, pasiliekančioms kovos lauke visokeriopą pagalbą ir niekada neužmiršti.

Praeitin nuskubėjo eilė metų. Aprimo ir mūsų sąžinė. Ėmėme paskęsti kasdieniniuose savuose rūpesčiuose. Ne vienas gal pamiršome ir duotąjį savo pažadą -- nepamiršti likusiųjų.

Bet štai ir vėl ateina birželio vidurys. Ateina dienos, kada iš laiko ūkanų atskardens šauksmas į mūsų sąžinę ir mums primins duotąjį pažadą.

Ir laisvojo pasaulio lietuvis, tikiu, susikaups toms dienoms ir dar kartą išmąstys tą didžiąją tautos tragediją, drauge žvilgtelėdamas, ar atliko savopareigas kenčiančiai tėvynei ir savo broliui padėti.

Chicago's lietuviai tą tautos tragediją prisimins iškilia susikaupimo valanda, religiniu koncertu, Gimimo šv. P. M. lietuvių šventovėje, Marquette Parke, birželio 14 d. 7 val. vakare. Šį minėjimą ruošia LB Chicago's apygardos valdyba su apylinkėmis. Meninė dalį, Č. Sasnausko Requiemo atliks Gimimo š. P. Marijos lietuvių parapijos choras, vadovaujamas muz. Vl. Baltarušaičio. Religiniame koncerte dalyvauja mūsų iškiliai solistai Dana Stankaitytė, St. Baras, A. Velbasienė, J. Vaznelis ir smuikininkas P. Matukas. Solistai ir smuikininkas pradžioje atliks po vieną pasirinktą kūrinį ir vėliau savo partijas atliks "Requiem". Bažnyčią atitinkamai dekoruos ir šviešius efektus derins aktorius K. Oželis. Choro valdyba ir jos pirmininkas Vacys Momkus deda visas pastangas šį chorą išugdyti ir jau dabar jis užima vieną iš pirmavijusių vietų parapijų choruose. Tik toks pajėgus choras ir galėjo imtis tokio kūrinio, kaip Č. Sasnausko "Requiem" išpildymo.

religinio koncerto paruošimo darbus.

Šia proga Vyt. Radžius redaguoja ir išleis kuklią koncerto programą, kurioje rasime žurnalas

to ir mūsų tautos kankinius dažnai spaudoje primenančio Vlado Ramojaus -- Butėno išsamų straipsnį apie mūsų tautos didžiąją dramą.

Kiek teko patirti, birželio 14 d. Chicagoje nebūsią ruošiami jokių kitų pramogų. Ir tai gražu. Juk tą vakarą turime susirinkti į Marquette Parko lietuvių šventovę ir klausydami skirto mūsų tautos kankiniams atminti "Requiem", prisiminsime ir savąjį pažadą -- neužmiršti tėvynėje likusių ir amžiams kovoje už savo krašto laisvę užgesusių brolių ir sesučių.

• Inž. Eugenijus Bartkus, ALT pirmininkas ir dr. Vl. Šimaitis, ALT sekretorius, Amerikos Lietuvių Kongreso rengimo reikalais, birželio 14 d. vyks į Los Angeles, Calif. Kaip žinia minima kongresą ruošia ALT š. m. rugpjūčio 30, 31 d.d. rugsėjo 1 d. Detroit, Mich., Statler Hilton viešbutyje.

ŠIS BEI TAS

• Kai Gimtoji Kalba sustojo, eiliniam kalbos vartotojui nebėliko paskutinės atramos. Dairomės bent paskirų balsų iš specialistų pusės. Štai, kaip J. Tininis prakalbo: girdi, eiliniam žmogui apie savo kasdien vartojamą kalbą nepridera nieko spręsti, nes tai -- žinovų sritis. Ir jam sukėlė net aitrų pyktį nespecialisto mėginimas aiškintis, tobulinti savo kalbą. Tokiems galvotojams užpila jis gana eina ligi J.T. straipsnio pabaigos. Ta proga dar sumalami ir kiti "nespecialistai": Basanavičius, J. Gabrys, L. Mikšis, galop ir Č. Gedgaudas, kam jie svarstė apie lietuvių kalbą, tautos kilmę, praeitį.

• Šis J. Tininio atvejis rodo kraštutinį specialistų susiaurėjimą, apsiribojimą dogmose. Tartum visa (pvz. liet. ar hetitų kalbos) -- galutinai išaiškinti dalykai. Jį tiesiog pykina, jei kas ima ką kitaip galvoti. Bet mokslo vis reikia pionierių, kurie nuolat ieškotų ko naujesnio jau žinomose srityse. Net religijoje dogmos keičiamos. Argi apie ide, kalbas jau viskas "vienbalsiai" išspręsta? Be to, galima nesutikti su skirtingom, antidogminėmis mintimis, bet tada būtina jas kritikuoti moksliškai: ramiau tonu, be koneveikimo. Arba -- visiškai jų nepaisyti (jei tokios menkavertės)! Betgi pažangą varo ne dogmos aklos laikymasis, o daugybė hipotezių, klaidingų spėjimų, kol surandamas teisingas sprendimas. Taip ir tie klaidingieji savo ieškojimais daug pagelbi žengti į tiesą (nekalbant jau apie klausimo iškėlimą, protų paakstinimą, sudominimą). Moksle iš klaidų daug pasimokoma. O iš viso teigiamai vertintinas bet koks protinio darbo užmojis bei pastangos iš visuomenės tarpo. Ar gi kultūringiau tupėti smulkėje arba diskutuoti "tubaiforus"?

• Čia yra viena mūsų bendro nukultūrėjimo priežasčių. Nors esame visi raštingi, spaudą skaitome, daug luo domimės, bet specialistai užkerta kaip kirviu: nelįsk į ne savo sritį, kalbėk tik apie "savo kurpes"! Mėgsti beletristiką ar muziką, bet -- nedirsk apie tai minti sumesti ar viešai ištarti, nes -- nesąmonės kalbi, gėdą darai, nemokša esi! Argi taip ir politikoj: nebaigęs politinių mokslų -- neišdrįsk išsistarti apie kovą su bolševikų okupacija? Senoji lietuvių karta Amerikoje specialistų neturėjo, tai visi urmu (vos rašto prasimokę) veržliai siekė kultūros -- kūrė teatrų, laikraščių, chorus, mokyklėles, parapijas. Tiesa, daug kas išėjo netobula, bet pagal jų pastangas -- didelė pažanga, tobulėjimas. Svarbiau, kiek nuolat pasistumiama priekin, o ne vien -- kas pasiekta. Miegoti ant pasiektų laurų -- labai blogas ženklas. Tik pastebėjime, kiek senoji karta, fabriku juodadarbiai, knygų anuomet išpirkdavo!

Ypačiai šis kirvis kenkia mūsų dabarties kalbai. Senosios emigrantų kartos žmonių yra daug gryniau kalbančių, negu mes D.P. Jiems niekas netrukė spaudoj aiškintis kalbos praktinius reikalus. Ogi dabar eilinis kalbos vartotojas štai tuoj gauna kurpe per burną: neišmanai, tylėk, ne tavo sritis! Ir kodėl nė LB Taryba, toks gražus viešpačių būrys, nieko nedaro praktinės kalbos vargams šalininti?

• J. Balčikonis mirė -- tuoj kitą stulpą vietoj jo statykim! Praktinės kalbos priežiūra yra būtina. Bet nėra, kas eitų Jablonskio-Balčikonio taku. Tad pagirtina ir toji Atvanga (ant jos Tininis taip supyko), kad bent judina reikala. Amerikos buitumums tikrai reikia daug naujadary. Tininis išplūdo už tą vieną "turtorių" (jis tikrai netikęs), bet ar žinovas Tininis pasiūlė vietoj jo ką geresnio? Argi taip kalba tobulėja? Bet antras Atvangos žodis "butnamis" (apartamentai) visai geras, kodėl J.T. apie jį nė žodžio? O galėjo pasiūlyti geru naujadaru, jei jam rūpi kalba (ne vien pasibarti). Ir jei visų naujovių -- pasiūlymų šitaip vis 50% būtų gerai pataikyta, ar tai nebūtų pasigėrėtina?

• Tad manytume, kad eilinėje spaudoje tinka visiems apie viską kalbėti -- svarstyti, nuomones reikšti, pasiūlymus teikti; tik žinoma, kultūringai, be plūdimosi (be tų -- "mulkina, gėdą daro, nemokša..."). O specialiuose mokslo bei meno žurnaluose tegu žinovai prabyla, visiems ginčams antspaudą užkloja. Taip pat rūstieji kalbininkai privalėtų daugiau sekti mūsų knygų kalbą, dėl jų klaidų kelti balsą. Todėl Tininiui verčiau buvo piktintis poetės knyga, kur vartojami "retežiai", arba beletristais, kurie nevengia "svieto", "prieteliaus", bakūžės ir kt. O už pastangas ko nors tobulesnio ieškoti -- jokių būdu ne bartini žmonės, bet pagirtini, nors ne viskas ir ne iš karto pasiseka.

SKIRPSTAS

Dalis svečių ALT S-gos suktuviniame seime New Yorke.

ALT S-gos per 20 metų nueitas kelias

(Atkelta iš 1 psl.)

Šeštuoju pirmininku Tautinei Sąjungai vadovauti atėjo adv. Vytautas Abraitis, kurio vadovybei teko atlikti naują didelį, jau kitų anksčiau pradėtų kelti užsimojimą -- išleisti I-jo ir vėliau paskutinio Lietuvos prezidento Antano Smetonos monografiją. Prezidento, kuriam teko ne vien išrinktam, tautos patikėtam perimti valstybės vairą, bet ir prieš tai daug ir ilgai pasidaruoti savo tėvynės laisvės atkūrimo darbe, ką jis vykdė itin ryžtingai ir tolerantiškai. Prezidento, kuris istorijos šviesioje suspindės šviesiomis spalvomis ir ateinančios mūsų tautos kartos pagarbiai jam lenks galvą, anot Jėzuso tėvo Vaisnio žodžių.

Smetonos monografija buvo parašyta Aleksandro Merklio, veikalas 740 psl. V. Abraičiui pirmininkaujant ir vicepirmininkui Antanui Senikui specialiai paskirtam tuo darbu rūpintis. Tai tautinės minties žmonių susiklausymo ir vieningo nenuilstamo darbo vaisius. Dovana lietuvių tautos istorijai.

V. Abraitis po dviejų kadencijų vadovybę perdavė kitam turinčiam didelį bagažą patyrimo tautinėje veikloje, jau ketų metų buvusiam S-gos vadovybėje inž. Jonui Jurdūnui, kuriam teko toliau tęsti pradėtus darbus -- didinti Vilties Dr.-jai įnašus, stiprinti skyrius ir jo vadovavimo metu Dirva šventė aukštinį jubiliejų, kurio proga S-gos vadovybei teko gerokai pasidaruoti prie šios nepaprastos šventės minėjimo įvairiais būdais prisidedant, nes lietuviškoji spauda yra pati didžiausia mūsų visos veiklos dalis.

Tiesiant nueitą kelią per visą 20 Sąjungos veiklos metų prieiname prie paskutinio, t.y. dabartinio pirmininko Teodoro Blinstrubo, kurio vadovybė daugiausia dėmesio skyrė tautinės idėjos stiprinimui ir S-gos atjauninimui nariais, o smulkesnę savo nuveiktų darbų apyskaitą jis pats praneš.

Čia paminėjau S-gos 20 metų kelyje gilesnius pėdsakus palikusius tik pavienius asmenis, tačiau mūsų veikla yra daug platesnė ir pagar-

bos nusipelnusių narių skaičius didelis.

SPAUDA

Sąjungos 20 metų kelyje didžiausios reikšmės turi tautinę mintį skleidžiantis Vilties dr.-jos leidžiamas laikraštis DIRVA, neleidama nariuose užmigti tautinio savitumo pradui, suteikdama tautiniam darbui prasmę ir nešdama į savo skaitytojus daugiau kūrybiškų minčių, didesnių polėkių, mokslinių laimėjimų ir užsimojimų visose mūsų veiklos srityse, jungdama mūsų jėgas už kultūrinę pažangą ir savo tautos laisvę, stovėdama sargyboje prieš komunistinių įtakų skverbimąsi į lietuviškas organizacijas, išpaudą, kurių tikslas užmigdyti lietuvių politinės ir kultūrinės veiklos pastangas.

Dirva, kurios didžiausią plotą yra išaręs mūsų mielas ilgametis buvęs redaktorius Kazys Karpis, varydamas vis tiesią ir gilią vagą, be blaškymosi į šalis, tautine linkme, vidurio keliu. Tuo pačiu keliu ejo ir kiti redaktoriai.

Dirva atlieka didelius uždavinius ne vien Sąjungos, bet ir visos lietuvių išeivijos tautinių siekių įgyvendinimui. Ji yra taip pat ir viso lietuvių visuomeninio ir kultūrinio gyvenimo veidrodis, todėl jos išlaikymui S-ga sudeda ne tik daug lėšų, bet ir nemaža darbo rankų ir protų. Talka ateina į Dirvą iš visų pasaulio kraštų, -- anot Dirvos redaktoriaus.

Bet, anot prezidento Antano Smetonos, laikraštis skiriamas visiems, o tiems visiems įtikti negalima. Kad neiškryptum iš savo linkmės, tenka pakilti aukščiau savęs ir aukščiau kitų išsiūrėjus tieson. O ji yra teisybė ir meilė Kristaus mums palikta. Teisingai ir iš meilės kurti nėra lengvas darbas, ypač laikraštiniui kada aplinkui sėlsta apmaudas ir netiesa, kada teisybės vardu dangstosi neteisybė, kada meilės vardu telkiasi neapykanta.

Taigi, Dirva tarnauja ne vien Tautinei Sąjungai, bet ir visos lietuvių tautos ir išeivijos naudai: palaiko lietuvių bėdų testinumą, populiarina lietuviškos kultū-

ros vertybes ir pačius kūrėjus, jų laimėjimus, palaiko gyvą Lietuvos laisvinimo bylą, todėl vienas iš didžiausių S-gos uždavinių buvo ir yra jos išlaikymas.

Prie S-gos atliktų darbų reikia priskirti Bostono ir Los Angeles skyrių pastangomis išgytų tautinius namus, kuriuose nuolat vyksta kultūriniai parengimai. O East Chicago skyrius, norėdamas daugiau lėšų sutelkti įvykdę nepastatytą planą pastatydami talkos būdu mūrinimą pardavimui, kuriam skyriaus nariai paaukojo virš tūkstančio darbo valandų be atlyginimo arba už labai mažą atlyginimą. Namą pardavęs skyrius įnešė kason 4.000 dol. pelno, iš kurio parėmė daug Lietuvai naudingų darbų. Netenka įrodinėti, kiek ryžto ir idealizmo skyriaus nariuose yra.

Kalbant apie namus reikia paminėti, kad Chicagoje vėl kilo idėja pastatyti namus, bet ši kartą jau nepardavimui, o savo ir apamai lietuvių organizaciniam tikslams. Jau visa eilė S-gos narių sudėjo savo įnašus ir išsirinko valdybą, kurios pirmininku yra inž. Jonas Jurdūnas.

20-ties metų bėgyje S-ga gana palankiai išsprendė ir jaunųjų jėgų į narių eiles organizavimo klausimą. Iš gausios neolituanų korporacijos dauguma jaunuolių stoja į Sąjungos narius ir jau eilėje skyrių jie patys vadovauja.

UŽ TAUTINĖS SĄJUNGOS RIBŲ

Nors pačios Tautinės Sąjungos per 20 metų nueitas kelias yra ilgas, turtingas, visas nužymėtas dideliais lietuvių tautai darbais, bet jos veikla nesiribojo savo organizaciniuose rėmuose, tų darbų nariai dar daugiau atliko už savo org.-jos ribų talkindami bendriesiems tautos reikalams: Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, Amerikos Lietuvių Taryboje, Bendrajame Amerikos Lietuvių Šalpos Fonde, Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitei ir kitur. S-gos nariai dalyvavo ne vienos iš minėtų didžiųjų org.-jų steigime ir per visą 20 metų aktyviai reiškiasi jų veik-

loje nevengdami jokių pareigų ir sąžiningai jas atlikdami. Plačiau apie tai išgirsime iš pačių S-gos atstovų, šiuo metu tose organizacijose dirbančių.

Tautinės Sąjungos nariuose netrūksta nuoširdžios tolerancijos kitų naudingiems Lietuvai ir lietuvių atliekamiems darbams. Manydami, kad Lietuvos valstybės ir nepriklausomybės atstatymui yra būtina visų lietuvių vieninga veikla, todėl jos ir siekia.

Labai didelį materialinį įnašą S-gos nariai deda į įvairius mūsų lietuviškus fondus. Daugiausia narių sudėtu kapitalu ir jų talkinimu Lietuvos Nepriklausomybės Fondas anksčiau yra išleisęs Laisvės Kovų Dainų knygą ir dabar dr. Alberto Geručio suredaguotą, penkių autorių parašytą anglų kalba 488 psl. veikalą apie Lietuvą "Lithuania 700 years" pusantro tūkstančio egzempliorių, kurių per du mėnesius jau pusė išpirkta. Užsakymai ateina daugiausia anglų kalba rašyti arba senųjų ateivių tėvų dovanos vaikams, iš viso laisvojo pasaulio. Tai didis įnašas į mūsų tautos lobyną svetimuose kraštuose.

Prieš porą savaičių New Yorko skyrius išleido savo garbės pirmininko Prano Narvydo parašytą knygą "Gimtinės Takais".

Nežiūrint, kad S-gos nariai aktyviai dalyvauja ir daug jėgų atiduoda bendrinėms lietuvių organizacijoms būdami jų vadovybėse, nevengia taip pat pareigų įvairiuose politinės ir kultūrinės lietuvių veiklos komitetuose, atlikdami pačius sunkiausius organizacinius darbus, bet jie taipgi plačiai įsijungę ir į amerikiečių politinę veiklą.

Anksčiau didelį pasitikėjimą respublikonų partijoje buvo igavęs A. Olis. Iš vėlesnių pažymėtini Vytautas Abraitis ir Eugenijus Bartkus. Jie yra ne kartą Pabaltijo valstybių klausimus kėlę respublikonų partijos suvažiavimuose. Štai 1964 m. Philadelphiaje respublikonams nustatant partijos platformą po V. Abraičio kalbos dėl Pabaltijo tautų išlaisvinimo buvęs prez. Eisenhoweris pirmas parėmė balso ir pritarė tų kraštų išlaisvinimui vadovaujantis žmogiškosios lygybės principu.

Mūsų atstovo kalba buvo plačiai aprašyta vietos spaudoje ir televizij-

SESĖS IR BROLIAI LIETUVIAI!

Gyvename didelio ir prasmingo įvykio išvakarėse. Tai Philadelphia Pabaltiečių Komiteto ruošiamą Ekumeninę Maldos Dieną, įvykstantį š. m. birželio 15 d., 2 val. p. p. šv. Petro ir Povilo Katedroje, N. 18th Street ir B. Franklin Parkway, Philadelphijoje. Jos tikslas ne tik bendrai pasimelsti, bet, svarbiausia, priminti pasauliui komunistinio okupanto pavergtas Pabaltijo tautas, ten vykdomą sąžinės prievartavimą ir visų religijų žiaurų persekiojimą.

Ši Maldos Diena bus ypatingo pobūdžio ta prasme, kad Katedroje su mumis maldoje už mūsų kraštą jungsis aukščiausieji krikščioniškųjų tikybų dvasininkai. Iškilimams vadovaus ir pamokslus pasakys Jo Eminencija Philadelphia Arkivyskupas kardinolas John J. Krol ir Pennsylvania Liuteronų Synodo prezidentas kun. dr. William A. Janson, Jr. Asmeniškai pamaldose dalyvauti taip pat yra sutikę Pennsylvania Episkopalo Diecezijos vyskupas dr. Robert L. DeWitt, Pennsylvania Metodistų Konferencijos vyskupas dr. J. Gordon Howard, Philadelphia Metropolitijos Krikščionių Bažnyčių Tarybos vykdomasis pirmininkas kun. dr. Rufus Cornelison, Philadelphia Metropolitijos Ortodoksų Bažnyčių Tarybos vykdomasis pirmininkas kun. Alexander Fedoronko, Philadelphia Katalikų vyskupai pagalbininkai J. E. vysk. dr. John J. Graham ir J. E. vysk. G. V. McDevitt.

Ekumeninė Maldos Diena -- birželio 15-toji, yra ir Pabaltijo valstybių pavergimo diena. Tą dieną 1940 metais netekta nepriklausomybės, o 1941 metais pradėtas komunistinės Rusijos suplanuotas Pabaltijo Tautų naikinimas. Šias tragiškas sukaštis prisiminti aukštieji Pennsylvania dvasininkai yra sutikę paskelbti birželio 15 d. Maldos Dieną už Tyliausias Pabaltijo Bažnyčias. Tą dieną 1700 įvairių tikybų Pennsylvania Bažnyčių bus meldžiamasi už mūsų persekiojamą tautą ir tuo reikalu bus skaitomi ganytojiški laiškai. Pabaltijo tautų šauksmas pasieks milijonus tikinčiųjų.

O kuo Tu, Sese ir Broli, Lietuvi, gali prisidėti? Kviečiame Tave dalyvauti Ekumeninės Dienos Pamaldose, šioje didžiulėje demonstracijoje už Pabaltijo tautoms laisvės gražinimą. Parodykime visi, lietuviai kunigai ir pasauliečiai, jog vertiname amerikiečių aukštųjų dvasininkų mums rodomą prielankumą ir savo dalyvavimu skelbkime pasauliui mūsų tautai daromą skriaudą. Tų, kuriems atstumas neleidžia Maldos Dienoje dalyvauti, prašome aukos rengimo išlaidoms sumažinti. Aukos prašome siųsti Philadelphia LB, 9382 Hoff Street, Philadelphia, Pa. 19115.

Vieningai dalyvausime Ekumeninėje Maldos Dienoje ir užbaigdami Jubiliejinius Metus junkimės su vergija nešančiais broliais ir sesėmis galingam šauksmui --

Laisvės Pavergtiesiems!

Tegriūva Tautų Kalėjimo Sienos!

Laisvės Mūsų Pavergtai Tėvynei Lietuvai!

Philadelphijos — Pietinės New Jersey LB Jubiliejinių Metų Komitetas

Algimantas Gečys, pirmininkas

Juozas Ardys, Finansų sekcijos vadovas

Philadelphijos Lietuviai

Klebonai:

Prel. dr. V. Martusevičius

Kun. dr. C. Batutis

Kun. J. Degutis

joje. Tais pat metais San Francisco mieste, Kalifornijoje dalyvavo Abraitis ir E. Bartkus gavę daug progų pareikšti mūsų tautos siekius. Neįmanoma suminėti visų kitų daugiau ar mažiau įsijungusių į amerikiečių partijas.

Tautinės Sąjungos darbo bei veiklos barai plėtūs. Su pasididžiavimu galime sakyti, jogsuteliame lėšų ne tik sau, bet ir kitiems, kada mato rimtą reikalą, prasmingą tikslą, talkiname kitiems darbuose. Aukojame ne dėl to, kad esame turtingesni už kitų org.-jų narius, surenkame dažnai paskutinius centus net iš gaunamos pen-

sijos tik todėl, kad esame ištikini, jog Lietuvos atstatymui ir lietuvių išlaikymui išeivijoje yra reikalingos visos tautinės jėgos, įvairių sričių darbuotojai ir talentai, iškilios asmenybės ir eiliniai žmonės, mūsų kultūros kūrėjai ir jos puoselėtojai, politikai ir jų rėmėjai, reikalingi redaktoriai, žurnalistai, rašytojai, o lygiai reikalingi skaitytojai, svarbūs lituanistinių mokyklų mokytojai ir jų mokiniai ir juos kantriai vežiojantieji lietuviai tėvai. Tik visi bendromis jėgomis tegalime atstatyti vėl Nepriklausomą Lietuvos Valstybę.

(eč)

Putnamo Lietuvių bendrabučio tautinių šokių grupė.

KŪRYBA IR MOKSLAS

KŪRYBINGAS ŽMOGUS JULIUS GAIDELIS

Gegužės 17 d. Kultūriniam subatvakary, kuris buvo surengtas Bostone ir skirtas pobūviui su operos Danos muzikos autorium, komp. Jer. Kačinskas pasidalino mintimis apie savo kolegą ir jo darbus. Čia toji kalba spausdinama be praleidimų.

Retai kada pasitaiko mūsų išeivijoje švęsti kompozitoriaus sukaktį ar atžymėti koki svarbesnį jo kūrybinį darbą. Plačiai nuskambėjęs sėkmingas Jul. Gaidelio operos Danos statymas Chicagoj šiandien ir sudaro

žvilgsnis, brendęs atokiau nuo jokūrybinės atmosferos, leidžiant pastebėti tai, ką kompozitorius, pats į tai per daug nesigilindamas, įneša asmeniškai ir nepakartojamo į savo kūrybą.

Kompozitorius negal-

augo kaimynų varginamoj Lietuvos žemelėj, jos romantiškoje gamtoje, suaugo su ja neužmirštamų ryšių, gyveno jo gyvenimu, matė ir pergyveno jos tragediją.

Tos nuotaikos ryškiai atsispindi dramatinėse Jul. Gaidelio melodijose ir tirštoje jo muzikos faktūroje.

Lietuvis savo esmenėra lengvas, nerūpestingas žaidžiantis. Greičiau lėtas, apmąstantis ir kiek sunkokas. Man rodos, šis bruožas yra būdingas daugumai lietuvių kompozitorių. Tas bruožas yra ryškus ir Jul. Gaidelio kūryboj. Nors Gaidelis jau kuris laikas gyvena JAV savo nuosaičiai modernioje muzikoje jis neprarado lietuviškai kvėpuojančio pulso.

Tiesa, kai kuriuose jo veikaluose jūs nerasite lietuvių liaudies melodijų, nerasite ir lietuviško ritmo elementų, kitur gal nebus didesnio giminumo su mūsų liaudies muzika, o tačiau yra daug kaž ko, kas lietuviui sielai taip artima.

Kalbama, jog kūrybinis produktingumas nevisada nusako tikrą kūrybių vertę, tačiau yra atvejų, kada gausumas pažymi kūrėjo potencialumą ir neišsėmiamą kūrybinį išradingumą. Tiktas kūrėjas nerimsta neišsakęs tų minčių ir vaizdų kurie jo dvasioj susikaupę. Kūrybinė energija veržiasi iš jo, kaip vandens srovė.

Istorija mums primena didžiulius vardus: Bachą, Haendelį, Mozartą, Haydną ir kitus, kurie per savo gyvenimą sukūrė aibes muzikos veikalo.

Julius Gaidelis produktingiausias iš lietuvių kompozitorių, gali didžiulius savo nuveiktus darbus.

Aukščiau tartais žodžiais nedarau kokio nors sugretinimo, nes tik iš ateities perspektyvos muzikos žinovai galės spręsti ir tiksliau vertinti dabartinius kūrėjus: kokią vietą jie užima meno istorijos eigoje ir ką nauja yra i muzikos meną įnešę.

Viena yra aišku, jog lietuvių tautos muzikos vystymosi raidoje J. Gaidelio vardas bus didelis. Žvelgiant į jo muzikos sudėtinę dalis atskirai, noriu nors trumpai aptarti jų savybes.

Gaidelio melodija, jeigu ji nėra liaudiška, daugumoje yra stailiai lūžtančių linijų su daugeliu chromatinių (gretiminių tonų slinkčių) perėjimų, laisvai judanti, dramatinės nuotaikos. Jokių būdu jos negalima vadinti sentimentalia, melancholiška ar lyriška, atvirkščiai, joje jaučiamas dvasinis tvirtumas ir energija.

Norėdami suprasti Gaidelio melodiją, turi-

A. PETRIKONIS

Miškas (pastelė)

DAILININKAS ANTANAS PETRIKONIS CLEVELANDE

EUGENIJUS GERULIS

Kiekvienu svečiu yra domimasi, o ypač, jei jis atvyksta iš toliau. Dar daugiau įdomiamas įvairiais menininkais, nes jie esą "kitokie" žmonės. Tokį atvejį netrukus turėsime: birželio 13-15 d. iš Chicago į Clevelandą atvyksta su savo gausia tapybos šviežių darbų paroda, vietinės Lietuvių Bendruomenės vadovybės pakviestas, dail. ANTANAS PETRIKONIS.

Šio svečio belaukiant kyla įvairių klausimų. Kokio meno srovę jis atstovauja? Kokios yra jo filosofinės pažiūros į daile ir jos paskirtį? Kuris jo tapybinis talentas yra ryškiausias? Kaip ir kada jame gimsta kūrybinis impulsas bei darbavimo ištvermė? Be tapybos, kuo kitu dailininkas dar domisi? Klausimų nestinga.

Atsakymų ieškodami, tenka pripažinti, jog dail. A.

Petrikonis tikrai yra "kitoks" įvairiais požiūriais.

Visi žinome, jog esama nemažai pagarbių tapytojų, kuriems reikia daug brangaus laiko, kol jų mintyse paveikslas, lyg koks naujas kristalas ar koralas, dvasiniai susiformuoja; po to antrą tiek trunka laiko, kol jie tą mintį realizuoja, stropiai perkeldami ant drobės. Toks stalaktitinis-stalagmitinis procesas dail. A. Petrikonio charakteriui yra visai svetimas. Jis daug panašesnis į vulkaną; miegantį arba degantį, bet vulkaną! Būna ilgų mėnesių, kada jis

Tematiniai daugiau ar mažiau jis reiškiasi įvairiuose žanruose: peizažiniame, buitiniame, tautiniame, istoriniame, portretiniame, bet nė vieno iš šių negalėtume jam priskirti kaip charakteringo, nebent gamtovaizdį. Ne kartą dailininkas yra viešai pareiškęs, kad nepripažįstas principo "menas menui". Jo nuomone, paveiksle turi būti mintis, idėja, simbolika, mistika. Nežiūrint šio tvirtinimo, parodoje šalia minėto turinio paveikslų galėsite rasti išskirtinai žavaus kolorito suabstraktintų peisažų, talentingai atliktų akrilika ir akvarele.

Nuotaikos atžvilgiu jo kūryba irgi yra labai įvairi: viename paveiksle matome ramią miško tylumą, o kitame — jūros audrą, arba čia vazoje pamerktos gėlės, o ten — erdvėna tragiškai iškelti pirštai, pro kuriuos sruva žvaigždynai... Tokiu banguojančiu savo temperamentu šis Lietuvos dūkas dažnai yra labai panašus į graikiškąjį Zorba! Bičiulių ratelėje mėgsta pafilosofuoti apie metafiziką.

Tapydamas vartoja įvairiausias medžiagas ir technikas: aliejų, temperą, akriliką, pastelę, akvarelę, vitražinį stiklą ir kt. Naudojasi įvairiomis meno srovėmis, perleisdamas jas per savo prizmę, bet nei vienai savęs neparduoda. Kritikai, matydami tokį jo kūrybos nepaprastą įvairumą, kelia klausimą dėl pilnesnio išryškimo "savo veido", savo stiliaus, dėl "susiradimo savęs". Į tai mūsų dailininkas atsiliepia tik tylia šypsena, nežadėdamas iš savo laisvų ir plačių prerijų šaukti savo talento — žirgo, kad jam uždėjęs "surastus" žašlus ir balną. Įvairiose parodose žiūrovų "nusavinti" paveikslai rodo tikrąjį dailininko populiarumą.

Dail. Antanas Petrikonis, kurio paroda įvyks Clevelande Čiurlionio ansamblio namuose birželio 13-15 d. Rengia LB Clevelando I ir II apylinkės.

teptuko ir paletės net nepaliečia, o kai ateina įkvėpimas, kūryba liejasi ilgomis savaitėmis per dienas ir naktis, dažnai pamirštant net miegą. Štai kodėl jis, kaip retas kuris kitas, palyginti tokio trumpo laiko tarpe įstengia sėkmingai suruošti savo vis šviežių darbų parodas net keliuose miestuose — Chicagoje, Rockforde, Detroite ir dabar Clevelande.

A. PETRIKONIS

Transformacija (aliejus)

Kompozitorius Julius Gaidelis

V. Maželio nuotrauka

mūsų pašnekesiui tą išimtiną progą.

Galime pasidžiaugti gana gausiu žodžio menininkų ir dailininkų skaičium, kurie JAV lietuvių kolonijose yra išvystę plačią kultūrinę veiklą. Jų tarpe yra vyresniosios ir jaunosios kartos žmonių. Ypač lietuviai dailininkai yra susilaukę amerikiečių meno sluoksnių susidomėjimo. Žiūrint į visa tai iš šalies, neatrodo, kad greitai pristigtų naujų meno darbuotojų mūsų išeivijoje.

Jei pažvelgsime į kūrybinę muzikos sritį, matysime kitokią vaizdą. Be keletos vyresnių dar vis tebetriūsiąncių, turime tik vieną jaunesniosios kartos atstovą komp. Darius Lapinską. Permetus žvilgsnį per kitus kontinentus, kur tik gyvena lietuviai išeiviai, tos srities prieauglio taip pat nerandam.

Tiesa, jūs girdite visą eilę vardų, kuriančių visokią muziką, tačiau, kad ir garsiai jie skamba kai kuriose lietuvių kolonijose, mažai kuo praturtina mūsų muzikos kūrybą išeivijoje. Nežiūrint to, neneigiu jų reikšmės lokalinėje mūsų kolonijų veikloje.

Nelengva yra kitam žmogui pajauti subtiluosius kompozitoriaus kūrybos polėkius, tačiau

voja kokių būdu jis priėjo prie savo muzikos idėjų, kas pastūmėjo jį atsiskleisti savajai kūrybinei fantazijai. Tai muzikologų ir muzikos istorikų darbas.

Vertindamas Jul. Gaidelio kūrybą, netvirtinu, jog tai yra galutinis žodis: kai ką galėjau nepasitebėti ir praleisti, už tai man atleisite.

Esama ir buvusi aplinkuma, dramatiški šio neramaus šimtmečio išgyvenimai, tėvynės praradimo jausmas, sunkus pilnas įvairių vidinių ir išorinių konfliktų bei materialinio nepriteklio gyvenimas, be abejonės suformavo ir apsprendė Jul. Gaidelio muzikos charakterį.

Nerami gaida dažnai pasigirsta jo kūryboje. Dramatinis muzikos jūntinentas, kur tik gyvena lietuviai išeiviai, tos srities prieauglio taip pat nerandam.

Gaidelis, kaip Šimkus, Gruodis ir Banaitis, iš-

(Nukelta į 6 psl.)

JULIUS GAIDELIS

(Atkelta iš 5 psl.)

savaimingai disponuojantį garsų sąsąskambį, girdime muziką, laisvą nuo kurios nors įtakos ir sekimo. Patyręs klausytojas nesunkiai pažintų jo kūrybinę techniką ir stilių. Savo muzikoje Gaidelis mažiau žaidžia spalvomis: jam artimesni ekspresionistiniai muzikos elementai. Jie tat ir išreiškia Gaidelio meninę asmenybę.

Gaidelio muzikos populiarėjimas augo ne staigiai. Tada tik, kai eilinis muzikos klausytojas priaugo ir pripratoprienujų garso priemonių, jis buvo suprstas.

Grižus Juozui Gruodžiui į Lietuvą, baigus muzikos studijas Leipciगे, tada dar sauras lietuvių muzikos gyvenimas pajudėjo iš sustingimo taško.

Gruodis iš Vakarų atsinešė skirtingą pažinimą į muzikos kūrybą. Pirmą kartą po Stasio Šimkaus buvo atskleisti Vakarų Europos muzikos keliai. J. Gruodis išskėlė originalumo aspektą muzikos kūryboje. Kaip Šimkus ir Banaitis, jis siekė išvystyti lietuviškos muzikos kūrybos charakterį.

Jul. Gaidelis, kiek vėliau studijavęs ir baigęs kompoziciją pas J. Gruodį, pasisavino jo techniką. Tačiau Gaidelio melodijos ir harmonijos priemonės buvo žymiai sudėtingesnės ir naujesnės. Tuo laiku jis buvo lietuvių kompozitorių avangardo eilėse.

Nepriklausomybės laikotarpy buvo įkurti keli valstybės išlaikomi simfoniniai orkestrai. Radiofono orkestras Kaune atliko beveik visus tuo laiku lietuvių kompozitorių parašytus simfonius kūrinius. Buvo atlikta Gaidelio I-ji simfonija, Šatrijos kalno poema, kelios dalys iš baleto Čičinskas ir poema Gedimino sapnas. Pastarasis veikalas buvo net keletą kartų atliktas Kauno radiofono koncertuose.

Pilkas tremtinio gyvenimas Vokietijoje nesumažino Gaidelio troškimo kurti, ir jo veikalų skaičius vėl padidėjo.

Skurdi ir izoliuota vietinto žmogaus būklė nebuvo palanki kokiam nors bendradarbiavimui su vokiečių muzikos meno pajėgomis. Niekas iš savo instrumentinės muzikos Gaidelis neturėjo progos išgirsti. Tik smuikininko Iz. Vasylio no dėka keliuose Vokietijos mažesniuose miestuose buvo atlikti jo smuiko veikalai: Verpėja, Lietuviškas šokis ir smuiko koncerto II-ji dalis.

JAV Julius Gaidelis išvystė nepaprastą kūrybinį produktyumą. Visą seriją simfonijų, stygu kvartetų, keturios kantatos ir daug smulkesnių solo ir choro veikalų aiškiai liudija jo darbštumą ir karštą atsidavimą kūrybai. Opera Darna tikrai apvainikavo komp. Gaidelio kūrybinį našumą.

Negalvoju, kad reikėtų kalbėti, ką kita J. Gaidelis yra nuveikęs šiame

Lietuvių tautinių šokių grupė "Šilainė" Detroite švenčiant 20 metų sukaktį. Nuotraukoje grupės vadovė Galina Gobienė apdovanota gėlių puokšte, džiaugiasi šventės pasisekimu. J. Gaižučio nuorauka

DETROITO "ŠILAINĖ" PAMINĖJO SAVO DVIDEŠIMTMETĮ

"Šilainės" 20 metų sukakties paminėjimas-balius gegužės 24 d. rengimo komiteto pirmininko Alfonso Kaspučio buvo pradėtas minutės tikslumu. Tarės atidaromą žodį, meninei programai praversti pakvietė "Šilainės" krikšto motiną Jūratę Pečiūrienę.

Meninė programa pradėta Jono Aisčio eilėraščių "Šilainė". Eilėraščių deklamavo Nijolė Šlapelytė. Tautiniai šokiai pradėti pasveikinimo šokiu Jonkelis. Ir ko čia nešokta? Kepurėlė, Pakeltkojis, Našlys, Abrusėlis, Žingsninis. Apie kiekvieną šokį paaiškinimus teikė Regina Marčiūkaitytė. Akordeonu grojo Rimas Kasputis.

Tenka paminėti, kad "Šilainės" minėjime dar dalyvavo ir šoko ateitininkių mergaičių grupė ir buvusieji "Šilainės" šokėjai — grojant akordeonu Vytautui Marčiūkaičiui. Jaunas akordeonistas Rimas Kasputis ne tik kad grojo šokėjams, bet išpildė net keletą akordeono solo. Meninė dalis baigta šokiu su alyvomis. Dvidešimts mergaičių ir kiekviena su alyvu puokšte rankose ženklino "Šilainės" dvidešimts metų.

Dvidešimts metų sukakties proga "Šilainės" vadovė Galina Gobienė gavo daug sveikinimų žodžių ir raštu ir jai buvo įteikta daug vertingų dovanų. Dovaną buvo įteikta ir "Šilainės" akordeonistui Rimui Kaspučiui.

Meninei daliai pasibaigus vyko vaisės prie turtingai apkrautų stalų ir po to šo-

krašte. Jis buvo taip arti mūsų, jog visi matėme ir sekėme jo kelią kuris yra nuaustas netik pasisekimais, bet ir nusivylimais, nemalonumais ir gyvenimo nepatogumais. Gera tai, kad Jul. Gaidelis sugeba savo pilkas dienas nušviesti kūrybine ugnimi.

Aš neabejoju, kad mūsų gerbiamas kompozitorius dar daug kartų džiugins mus savo naujai sukurtais garsais. Linkiu, kad Aukščiausis, kuris tvarko mūsų gyvenimą, laikytų jį ilgus metus sveiką ir stiprų. Gaidelis yra tikrai kūrybingas žmogus.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

kiai. Šokiai pradėti "Šilainiečių" valsu, kurioje pirmoji pora buvo vadovė su savo vyru P. Gobiu.

Į "Šilainės" paminėjimabalių suplaukė virš keturi

šimtai žmonių.

"Šilainės" dvidešimts meiškilms, surengtos Technologijos Lawrence Instituto išleidžiamies instituto auklėtiniais. Tarp gausaus būrio auklėtinų buvo du lietuviai — Vytautas Musteikis ir Anatolijus Viskantas, kurie gavo bachelor of science laipsnius Industrial

Šilainės šokėjai šoka Sadutę.

J. Gaižučio nuotrauka

tų sukakties proga "Šilainės" tėvų komitetas išleido leidinį "Šilainė" 1949-1969. Šį leidinį redagavo žurnalistas Alfonsas Nakas. Leidinyje, atsispindi "Šilainės" darbai ir gyvenimas. Ten sutalpinta daug "Šilainės" ir pačių šokėjų atskiros nuotraukos. Dailus ir gražiai atrodantis viršelis pieštas Dangučio Vėlavičiaus.

A. Grinius

NAUJI AKADEMIKAI DETROITE

Birželio 1 dieną, Fordo auditorijoje, buvo didelės

management srityje. V. Musteikis, prieš įstodamas į šį institutą, buvo baigęs Technologijos Elektronikos institutą ir gavo elektronikos inžinieriaus laipsnį.

Detroito bendruomenė bus praturtėjusi dviem akademikais. A. Viskantas studijuodamas dirbo, o V. Musteikis dabar pradės dirbti Chryslerio bendrovėje. Sėkmės jaunuoliams gyvenime ir lietuviškoje veikloje.

• Edvardas Sventickas birželio 3 d. baigė Detroito universiteto gimnaziją su

"Top Honors" pažymėjimu ir buvo pakviestas į geriausių mokinių pagerbimą Fordo auditorijoje.

AUSROS MOKYKLOS UŽBAIGTUVĖS

Praėjusį šeštadienį lietuvių namuose įvyko šeštadieninės "Aušros" mokyklos mokinių išleistuvės. Mokyklą baigė 19 mokinių. Po pamaldų lietuvių namuose suvaidino porą vaizdėlių — Grybų karą, paruošta p. St. Kaunelienės, ir Gedimino sapną. Mok. Baziliausko paruošta grupė mokinių sudainavo gana gražiai tris daineles. Baigus meniškajai daliai, buvo įteikti pažymėjimai. Juos įteikė mok. vedėjas Vl. Pauza. Po to, visi mokiniai buvo apdovanoti knygomis, kurias padovanojo St. Butkaus šaulių kuopa, po vieną knygą kariai savanoriai ir p. Heningai.

Bendruomenės apylinkės pirm. J. Gaižutis įteikė mokytojams pažymėjimus gautus iš PLB valdybos ir tarė trumpą žodį.

Malonu konstatuoti, kad vis dar atsiranda mokytojų ir rėmėjų mūsų jaunuosius auklėti lietuviškoje dvasioje.

• LB Detroito apylinkės suskirstyta seniūnijomis ir užvesta kartoteka. Tai kruopštus ir ilgas darbas padarytas apylinkės valdybos išdininko Stepo Smalinsko. Į apylinkės ir seniūnijų kortoteką įrašyta 2200 pavardės. Seniūnų pareigomis bus parinkti aktyvūs ir veiklūs lietuviai. Inž. Vacys Urbonas sutiko būti 40 seniūnijos seniūnu, Petras Marčiukaitis 28, Stepas Dryža 27 ir Časys Šadeika, kuriam seniūnija dar nepaskirta.

• Kun. Antanas Saulaitis birželio 13 d., 7:30 v. Dievo Apvaizdos bažnyčioje laikys šv. Mišias ir pasakys pamokslą.

• Birželio išvežimų paminėjimas bus suruoštas koncertinio pobūdžio birželio 15 d. šv. Sakramento Katedroje.

• Amerikos Lietuvių Taryba sudaro platų garbės komitetą į jį kviečiant žymius JAV politikus ir nusipelnusius lietuvių visuomenės veikėjus.

Pakviesti amerikiečiai mielai sutinka komitetan įsijungti ir pranešdami apie sutikimą savo laiškuose prisimena pavergtos Lietuvos bylos reikalą.

Amerikos Lietuvių kongresas įvyks Darbo dienos savaitgalyje, Detroite. Lietuvių organizacijų atstovas ir visą lietuvių visuomenę ALT'os valdyba kviečia kongrese dalyvauti.

GLAZIERS

SAGINAW GLASS

COMPANY

2825 BAY ROAD

SAGINAW, MICH.

Needs experienced glazier. Steady work. Write or phone 517-799-3280.

(45-46)

MIRĖ PAVYZDINGA LIETUVĖ PETRONELE SADAUSKIENĖ

Petronėlė Sadauskienė-Palubinskaitė, g. 1880 spalio 25 d. Lietuvoje, Raseinių aps., mirė 1969 gegužės 6 d. Lancaster, N. Y.

Petronėlė Palubinskaitė-Sadauskienė buvo pavyzdinga, susipratusi lietuvių motina. Caro rusų okupacijos metais atvykusi iš Lietuvos bėraštė, nuostabi būdu pati viena išmoko skaityti lietuviškai. Jos meilė gimtajai Lietuvai buvo gili, tikra, nuoširdi visą gyvenimą, nuo mažens iki pat mirties. Lietuvoje išmokusi daug labai gražių lietuviškų dainų, jas nuolat dainuodavo, daugelį jų išmokė savo vaikus, ir kai kuriuos kaimynus. Su vyru Jonu Sadausku gyveno Scranton, Pa. susilaukė šešių sveikų, gražių vaikučių, kurie buvo ir tebėra pasididžiavimas senajai Amerikos lietuvių kartai savo gražiu elgesiu, geru išsilavinimu ir kas svarbiausia — lietuviškumu. Visi gerai tebekalba lietuviškai, taip pat skaito ir rašo lietuviškai.

Velionės vyras, taip pat pavyzdingas lietuvis Jonas Sadauskas, labai sunkiai dirbo anglų kasyklose, kur už juodu prakaitu pelnytus dolerius ne tik išlaikė visą šeimą, bet ir išmokslino.

Petronėlė Sadauskienė buvo labai darbšti, taupi, nuolat dainuodavo gražiausias lietuviškas dainas. Aplink namą augino daug ir retu tvarkingumu prižiūrimų gėlių, kurios būdavo tokios gražios, jog žmonės atvykdavo iš tolesnių vietų pasižiūrėti. Ji visiems sakydavo, gėlės jai primena gimtąją Lietuvą, kur yra labai daug gražių gėlynų, per gėles ir dainas ji mintimis nusikrendanti į mylimą gimtąją Lietuvą. (1)

GRAŽI IR VERTINGA DOVANA

Vyriški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, kalendorius, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir kitų informacijų rašyti:

S. V. STARAS — IMPORTER, 23 Mendon St., Worcester, Mass. 01604

PLANINGAS TAUPYMAS

4^{3/4}%

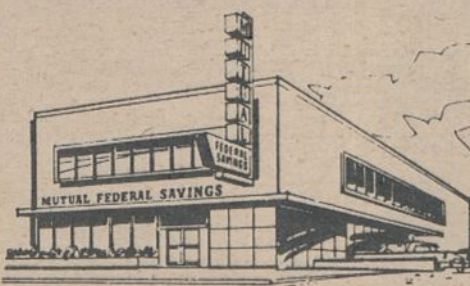
Metinis dividendas mokamas už indėlius taupymo knygutėse.

5%

Mokamas už vienų metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$5,000.00 ar daugiau, įdedant po \$500.00)

5^{1/4}%

Mokamas už vienų metų taupymo laktus nuo išdavimo datos. (\$10,000.00 ar daugiau, įdedant po \$1,000.00)

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

PARKING LOT — ADJOINING OUR OFFICE BUILDING

BIRŽELIO ĮVYKIŲ MINĖJIMAS

Baisių birželio mėnesio įvykių minėjimas Clevelande įvyks birželio 15 dieną, sekmadienį, sekančia tvarka:

10:30 val. ryte šv. Jurgio parapijos bažnyčioje bus atlaikytos pamaldos už okupanto išstremtus, kankintus bei nužudytus lietuvius.

Po pamaldų, organizuota automobilių vilkstine, bus vykstama į Lietuvių Kultūrinį Darželį, kur įvyks minėjimas.

Pagrindinę kalbą minėjime pasakys iš New Yorko atvykęs dr. Domas Jasaitis. Taip pat kalbės Cuyahoga apskrities revizorius Ralph J. Perk.

Pamaldose ir minėjime organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. Vėliavas su palydovais prašoma pristatyti šv. Jurgio parapijos salėje 10:15 val. ryte.

Minėjamą rengia Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius.

JAUNIMO MALDOS DIENA

Jaunimo žygio už tikėjimo laisvę komitetas šį sekmadienį, birželio 8 d. N. P. P. Marijos bažnyčioje rengia jaunimo maldos dieną.

10 val. šv. Mišias atnaušaus vysk. V. Brizgys ir tuoj po pamaldų parapijos salėje įvyks dr. V. Vyganto pašnekesys.

Clevelando ir apylinkių lietuviai, ypač jaunimas, kviečiami pamaldose ir pašnekesy dalyvauti.

• Vysk. V. Brizgys dalyvaus šį sekmadienį, birželio 8 d. šv. Kazimiero lit. mokyklos mokslo metų užbaigimo iškilmėse ir baigusiems mokyklą mokiniams įteiks pažymėjimus.

Iškilmės įvyks Nauj. parapijos salėje 4 val. p. p.

Praeitą sekmadienį clevelandiečiai turėjo progos pasigrožėti Clevelando lietuvių dailininkų paroda ir prisiminti prieš metus tragiškai žuvusį skulptorių V. Raulinaitį. Clevelando dailininkus visuomenei pristatė rašytoja A. Balašaitienė, o apie skulpt. V. Raulinaitį kalbėjo prof. A. Augustinavičienė. Nuotraukoje viršuje bendras parodos vaizdas, apačioje Neringos tunto skautės išpildant meninę programą. J. Carlos nuotraukos

• A. L. Tautinės Sąjungos seime ir Vilties Draugijos suvažiavime New York'e praeitą savaitę iš Clevelando dalyvavo Vilties Draugijos pirmininkas A. Laikūnas, sekretorius K. S. Karpius, Dirvos redaktorius V. Gedgaudas, ALT S-gos Clevelando skyriaus atstovai Vl. Blinstrubas, dr. A. Butkus, p. V. Butkienė, Dr. D. Degesys ir Jonas Palukaitis dalyvavo Vilties suvažiavime, ir ponis Degesienė su visais clevelandiečiais dalyvavo seiminiame bankete.

• Gražina Brazaitytė padovanojo Lake Erie College bibliotekai dr. A. Ge-

ručio redaguotą veikalą "Lithuania 700 years" ir gavo gražų padėkos laišką už praturtinimą bibliotekos kolekciją tokiu vertingu veikalu.

ANTANO PETRIKONIO DAILĖS PARODA

LB Clevelando I ir II apylinkių valdybos birželio 13 — 15 d. Čiurlionio ansamblio namuose rengia dailininko Antano Petrikonio dailės kūrinių parodą.

Atidarymas įvyks penktadienį, birželio 13 d., 7 val. vakaro. Kitomis dienomis parodos lankymas nuo 10 val. ryto iki 9 val. vakaro.

CUSTODIAN—(COUPLE) ONLY

PART-TIME
Must be over 55 or near retirement own Apt. & Utilities.
10 suite Apts. Noble Rd.—Heights—Area ref. Nice suite. Garage.
Call 382-9540 (43-47)

HOUSEKEEPERS HOUSE MEN FIRST COOK SECOND COOK

Good working conditions, fringe benefits. Apply in person.

HOSPITALITY MOTOR INN

IS 90, ROUTE 91
WILLOUGHBY, O.
An Equal Opportunity Employer (42-45)

WANTED AT ONCE
1ST CLASS SKILLED
WELDER-BURNERS
\$3.91 PER HOUR*
MACHINE OPERATORS
\$3.81 PER HOUR*
MACHINISTS
\$4.01 PER HOUR*

*Starting wage 10c less, maximum after 60 work days, 9 paid holidays, paid vacation, Blue Cross-Blue Shield, \$5,000 Life and \$100 week sickness-accident Insurance, 17½c night shift premium.

Foundry Flask & Equip. Co.
456 E. Cady St. Northville, Mich.
Applications taken
8 a.m.-5 p.m. daily (40-46)

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype susisiektis su Maskva suteiks jums žinias apie kelionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mūsų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

PRAEITIS DABARTIES RYŽTE

Birželio tragedija — trėmimo ir kančios dienos — niekuomet neišblės iš lietuvių tautos sąmonės. Nebuvo tai pirmas nei paskutinis žygis į Sibiro kančią ir mirtį. Sovietinis komunizmas tik vykdė tą pačią genocidinę politiką, kurią anksčiau vykdė caristinis imperializmas.

Lietuvos kryžiaus kelias nėra pasibaigęs ir šiandien. Tauta yra paversta ir jos vaikai neša skaudžią vergijos naštą. Sovietinis okupantas ir toliau visais būdais siekia sunaikinti lietuvių tautą dvasiniai ir fiziniai.

Ypatingą Akciją sovietinis imperialistinis komuniz-

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

Gera proga šiuo metu yra sutaupyti ant Jūsų mokamų namų (Homeowners) bei automobilių premijų. Dėl informacijų skambinkite V. Giedraičiui tel. 944-6835.

DIESEL MECHANICS

Qualified in all phases of repair of road tractors with Cummins and Detroit Diesel engine. Guaranteed work week. Top pay. Clean, modern shop and many fringe benefits. Apply at Garage

Associated Truck Lines Inc.

3685 Central, Detroit, Mich.
(313) 843-7988
An Equal Opportunity Employer (38-47)

HELP WANTED FEMALE

Monogramming, experienced on Zig Zag machine, on fine clothing, steady work, fringe benefits. Excellent pay, for the right person on Bus line, between Carnegie & Euclid Ave.

CALL DAYS

431-0292

CALL EVENINGS
932-1563

(45-46)

WOMEN—Cleaning help to work in our Apartment Buildings in Euclid and East Cleveland Area. Pleasant working conditions, good hourly rate. Call 216-261-7000 for an appointment and interview. (43-49)

mas yra išvystęs prieš politinę lietuvių emigraciją, kurios kova už laisvę ir šauksmas į pasaulio sąžinę neleidžia Kremlui įvykdyti savo genocidinio plano, kaip lygiai neleidžia laisviesiems Vakarams užmiršti pavergtos tautos skundo.

Prasmingą taikingos egzistencijos idėją rusiškasis leninizmas naudoja suskaldyti mūsų jėgas, aptemdyti protus ir nusilpninti valią. Šventą tėvynės meilę okupantas naudoja ciniškiausiais politiniams tikslams siekti.

Prisimindami birželio tragedijos dienas ir šventas aukas, atnaujinkime savo ryžtą kovoti už Lietuvos ir lietuvių laisvę bei prieš sovietinį komunizmą ir rusiškąjį imperializmą. Nepasiduokime Kremliaus vilionėms ir neiškeiskime savo tautos ateities didybės už laikinio sentimentų patenklinimą.

Savonorių kraujas nuplovė okupacijos dėmę ir prikėlė Lietuvą laisvam gyvenimui. Birželio tragediją pašventė didingo tautos sukilimo ir partizanų kovų didvyriškos aukos. Nesiliaujanti mūsų kova teatšviečia anų mūsų pirmatų meilę ir pasiaukojimą Tėvynei ir broliams.

LKDS Centro Komitetas

NEW JERSEY LIETUVIŲ DIENA

Daugiau kaip dešimtį metų kas metai LB apygardos rengiama Lietuvių Diena šiais metais įvyksta birželio 15 d., sekmadienį, Royal Gardens parke, Rahway. Trumpą kultūrinę programą atliks Dr. V. Kudirkos šeštad. mokyklos mokiniai ir taut. šokių grupė Baltija šokėjai. Šokiams gros šokių orkestras. Veiks tėvų pranciškonų spaudos kioskas, užkandžių bufetas ir baras.

• Patersono LB apylinkė savo metiniame susirinkime išsirinko naują apylinkės valdybą iš šių asmenų: Kęstučio Čižiūno, Antano Gudonio, Vitos Matusaitienės, Antano Rugio ir Angelės Stankaitienės.

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE
HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue 936 East 185th Street
361-1763 531-7770

Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA
2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332
Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA
Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.
Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.
APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PAKĖLĖ VILTIES ĮNAŠUS

ALT S-gos East St. Louis skyrius, švėsdamas dešimtmetį, per savo iždininką Juozą Kleinaitį atsiuntė 50 dol., tuo būdu pakeldamas skyriaus įnašus iki 500 dolerių.

Įnašus taip pat pakėlė ir skyriaus nariai, atsiųsdami: Janė ir Jonas

Gumbelevičiai\$50.00

Aldona ir dr. P.

Švarcai\$50.00

Agota ir Bronius

Tiškai\$50.00

Viso gauta 200 dolerių.

Vilties Draugijos valdyba

už paramą nuoširdžiai dė-

koja.

• **Pranas Damijonaitis**, gyvenantis Cranford, N. J. atsiųsdamas 25 dol. pakėlė savo įnašus Vilties draugijoje iki 50 dol. Ačiū.

• **Jurgis Strazdas**, gyv. Guelph, Ont. atsiuntė 40 dol., tuo būdu pakeldamas savo įnašą Vilties draugijoje iki 100 dolerių Ačiū.

• **Vyskupo Antano Deksnio** konsekracijos metu birželio 15 d., 4 v. p. p. į Belleville diecezijos katedrą, kad galėtų būti užtikrinta vieta visiems vyskupo artimiesiems pasauliečiams, jie bus įleidžiami su bilietais. Po konsekracijos apeigų pati

Bellevillės vyskupija ruošia banketą, vysk. Ant. Deksniu pagerbti. East St. Louis mieste yra sudarytas lietuvių komitetas nakvynėmis aprūpinti iš toliau atvykstančius. Sekantį po konsekracijos sekmadienį, birželio 22 d., 3 v. p. p. vysk. Deksnys savo lietuvių bažnyčioje East St. Louis mieste atnašaus pirmas pontifikalines šv. Mišias.

• **Jadvyga Kuncaitienė** profesoriuma Puerto Rico Universitete, San Juan.

1968 metais, laimėjusi švietimo ministerijos konkursą, Washingtono paskyrimu nuo rugp. mėn. pradėjo darbą virš minėtame universitete. Iki šiol čia niekuomet šiose pareigose nėra dirbę lietuvių.

Puerto Rico universitetas yra moderniškio stiliaus. Jame studijuoja 26 tūkstančiai studentų.

• **Švėkšnos gimnazijos** 50 metų sukakt. minėjimo paruošimas Chicagoje vyksta planingai ir sėkmingai. Šio minėjimo iniciatyvos ėmėsi buvusi tos gimnazijos direktorė Alicija Rūgytė. Sukakt. minėjimui artėjant, pas ją nuolatos vyksta komiteto ir specialių komisijų paruošiamieji posėdžiai. Gimnazijos sukaktuvinis minėjimas įvyks rugpjūčio

Union Pier lietuvių vasarvietės jau ruošiasi pasitikti vasarotojus. Nuotraukoje mūsų bendradarbis Jurgis Janušaitis (kairėje) kalbasi su Union Pier vasarviečių savininkais p. Dimgailiene, V. Karaitiene ir A. Karaičiu.

31 d. (sekmadienį, Darbo dienos savaitgalyje), Chicagoje, Jaunimo centre.

Su važiavimo programa numatyta tokia: registracija Jaunimo Centre 1 val., pamaldos jėzuitų koplyčioje 2 val., vainiko padėjimas prie paminklo, mirusiems ir nukankintiems gimnazijos auklėtojams ir auklėtiniais, 3 val., švėkšnos istorijos ir foto paroda bei užkandžiai 3:15-4 val., akademija su menine dalimi 4 val. ir vaišingas banketas — 6 val.

Švėkšnos gimnazijos jubiliejui ruošti komitetas ėmėsi gražaus užmojo — bendru švėkšniškių įnašu įamžinti, švėkšnos gimnaziją Lietuvių Fonde. A. Rū-

gytės pastangomis, įnašai dabar jau siekia arti 1,000 dol. Lietuvai atgavus laisvę, šie įnašai būtų perduoti švėkšnos gimnazijai.

Registracija, norinčių suvažiuoti dalyvauti, tebevykdoma. Užsiregistravusių skaičius, iš JAV ir kitų tolimų kraštų, jau siekia virš 150 asmenų. Visi švėkšniškiai, norį suvažiuoti dalyvauti, prašomi tuojau, o ne vėliau rugpjūčio 1 d., pranešti adresu: A. Rūgytė, 6547 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629. (j.š.)

• **Pianistės Aldonos Kepalaitės** rečitalis gegužės 24 d. New Yorko koncertinėje salėje "Town Hall" praėjo su dideliu pasisekimu. Kon-

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS

CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS

PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Vila AUDRONĖ JAU ATIDARYTA IR PRIIMA SVEČIUS.

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

certain atkreipė dėmesį ir didžioji šio miesto spauda. New York Times meno puslapyje muzikinis recenzentas Allen Hughes gana palankiai vertina Kepalaitės koncertą, dėdamas recenzijai antraštę "Aldona Kepalaitė A. Vigorous Pianist".

• **Dr. A. Gerutis**, Lietuvos pasiuntinybės Šveicarijoje patarėjas, sugrįžęs iš Amerikos, gegužės mėn. buvo nuvykęs į Romą ir apsilankė Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefą ministrą Stasį Lozoraitį, su kuriuo tarėsi einamaisiais reikalais. Pasitarimuose taip pat dalyvavo Pasiuntinybės prie Vatikano sekretorius Stasys Lozoraitis jr. ir Romos radijo pranešėjas Kazys Lozoraitis.

Dr. Gerutis taip pat apsilankė pasiuntinį prie Vatikano, ministrą Stasį Girdvainį.

• **Dr. Jonė Pečiulionytė** pradėjo Ciuriche, Šveicarijoje, privatinę praktiką kaip bendrosios ir vaikų psichiatrijos specialistė. Doktorė yra generolo M. Pečiulionio, dalyvavusio partizanų kovose prieš sovietų okupaciją, duktė.

• **Seton Hall universiteto**, So. Orange, N. J., radijo stoties vadovybė, įvertindama lietuviškų kultūrinių radijo programų aukštą kokybę ir didelį klausytojų skaičių, ir šiais metais nutarė ištisą vasarą pratesti tų programų transliavimą. Programoms vadovauja prof. dr. Jokubas Stukas.

• **Dainavos mergaičių stovykloje** vėl bus proga linksmam stovyklauti nuo liepos 20 iki rugpjūčio 3 d. visom lietuvaiteim nuo 7 iki 16 m. amžiaus. Stovyklos vedėja vėl bus ses. M. Ignė. Jai padės ses. Juozapa ir ses. Monika, kartu su kitomis labai puikiom mokytojom ir pagalbininkėmis. Dėl platesnės informacijos ir registracijos kreipkitės: Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn. 06260, telef. 928-5828. Po birželio 10 d. kreipkitės: DAINAVA, 15100 Austin Rd., Manchester, Mich. 48158.

• **Muz. Aleksandras Kudiūnas**, Seattle Universiteto operos teatre pastatė ir dirigavo Puccini operą "Sister Angelica". Muzikos kritikas Wayne Johnson gegužės 22 d. The Seattle Times laidoje apie dirigentą parašė taip: Alexander Kuchunas conducted "Sister Angelica" with impressive skill and musical suavity, and Hebert's stage direction was happily uncluttered and to the point.

• **Norit praleisti vasarą** grynai gamtos ore? Norit susidraugauti su daug mergaičių? Norit padainuoti ir pašokti tarp žydinčių liepų? Norit praleisti vakarus prie degančio laužo? Atvažiuokite į Putnamo mergaičių stovyklą! Dar yra laisvų vietų.

Stovykla prasideda birželio 29 d. ir baigiasi liepos 27 d. Priimamos mergaitės nuo 7 metų iki 16 metų. Rašykite šiuo adresu: Immaculata Camp, Putnam, Conn. 06260. Telefonas: (203) 928-5828.

• **Philadelphijos ateitininkų** metinė šventė įvyks birželio 29 d. Pamaldas laikys kun. dr. K. Širvaitis. Pagrindinis kalbėtojas bus dr. V. Vyngantas.

Aukos Dirvai

Prenumeratą pratęsdami ir kitokiom progom Dirvai aukas atsiuntė:

M. Racys, Simcoe	3.00
W. Žiogas, Orefield	2.00
S. Šimoliūnas, Detroit	5.00
A. Pilipavičius, Hamilton	2.00
J. Vaičiaitis, Akron	7.00
V. Abraitis, Fords	7.00
A. Petrauskas, Dearborn	5.00
J. Čibiras, Dayton	2.00
S. Lucas, Akron	5.00
Kr. Donelaičio Lit. M-las, Chicago	25.00
P. Damijonaitis, Cranford	2.00
J. Preikšaitis, Toronto	1.00
J. Naras, Philadelphia	2.00
A. Karaitis, Union Pier	7.00
S. Pladys, Cleveland	2.00
A. Vengris, Chicago	2.00
J. Zimblys, Brooklyn	7.00
K. Narbutaitis, Cleveland	2.00
T. Bogušas, Boston	2.00
E. Šeštakas, Rahway	3.00
A. Kaunas, Brooklyn	2.00
B. Vaičiaitis, Winnipeg	2.00
K. Morkūnas, Meriden	2.00
L. Sagys, Cleveland	1.00
DLK Birutės Dr-jos Los Angeles Sk.	5.00

Jaunos stovyklautojos Dainavoje.

Kanadoje netikėtai mirus Vilties

Draugijos nariui

TOMUI TREČIOKUI,

jo šeimą, brolius ALBINĄ, KAZĮ ir

ANDRIŲ su šeimomis ir artimuosius

giliai užjaučia

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

Šviesaus Atminimo

IDAI PUODŽIŪNIENEI

mirus, dukrai IRENAI JAKŠTIENEI

ir sūnui EDVARDUI PUODŽIŪNUI,

jų šeimoms, giminėms ir artimiesiems

reiškiame širdingą užuojautą ir jų gi-

liu skausmu dalijamės

Carter, Gvidai ir Jonaičiai

A. A.

Skautininkui KAZIMIERUI ŽILINSKUI

staiga mirus, liūdinčią žmoną dr. MARIJĄ ŽILINSKIENĘ, dukrą IRENĄ KUPREVIČIENĘ ir brolių PETRĄ ŽILINSKĄ bei jų šeimas giliai užjaučia

Clevelando Skautininkų Draugovė

Mylimam Tėveliui

A. A.

Dailininkui KAZIMIERUI ŽILINSKUI

staiga mirus, gilaus liūdesio valandoje dukrai IRENAI ir ANDRIUI KUPREVIČIAMS bei artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą

Malvina ir Jonas Švarcai

A. A.

KAZIMIERUI ŽILINSKUI

mirus, skausmo ir liūdesio valandoje jo žmonai, dukrai IRENAI, žentui ANDRIUI KUPREVIČIUI, anūkėm KRISTINAI ir ILONAI, ir kitiems giminėms nuoširdžią užuojautą reiškia

Dr. V. Norvaišienė
Ant. Juknevičius
R. ir A. Petručiai

A. A.

KAZIMIERUI ŽILINSKUI

mirus, jo žmonai dr. MARIJAI, dukteriai IRENAI KUPREVIČIENEI su šeimą, broliui PETRUI su žmona ir kitiems giminėms gilią užuojautą reiškia

Marija ir Kazimieras Marcinkevičiai

A. A.

KOTRYNAI JURGELIENEI

mirus, giliai liūdinčius vyrą, dukrą, sūnus ir visus

artimuosius nuoširdžiai užjaučia

Malvina ir Jonas Švarcai

A. A.

TOMUI TREČIOKUI

staiga mirus, jo brolius ALBINĄ su žmona IEVA

ir KAZĮ su žmona GENOVAITE skausmo valan-

doje širdingai užjaučiame

A. L. T. S-gos Elizabetho Skyrius